

Wydano z dubletów
Bibl. Publ. m. st. W-wy

W-ny Pan Władysław
Dyrektor Depart. Samorządowego
Minist. Spraw Wewn. Nowy Świat 69
W A R S Z A W A

Należność pocztowa opłacona ryczałtem.

Cena numeru 1 złoty.

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

Rok XIV.

WARSZAWA, 4 GRUDNIA 1932 R.

Nr. 49

DOKOMPLETOWANE DRUKI I URZĄDZENIA MELDUNKOWE.

Wzór 1	zgłoszenie zamieszkania	100 sztuk	Zł. 0.90	Wzór 11a	Arkusz zbiorczy do ankiety A. wzór 11	100 sztuk	Zł. 2.25
.. 2	.. zmiany miejsca zamieszkania	1.10	.. 12	Ankieta B	100 ..	0.90
.. 3	karta zameldowania	1.—	.. 13	Karta zameldowania dla hoteli (Dz. U. P. P. 20. V. 31 r. Nr. 47 poz. 409)	100 sztuk ..	1.—
.. 4	.. wymeldowania	1.10	.. 14	Karta wymeldowania	100 ..	1.20
.. 3a	Karta zameldow. dla cudzoziemców	1.10	.. A.	Dowód zmiany miejsca zamieszkania	100 ark.	4.50
.. 4a	Karta wymeldow.	1.20	.. B.	Dowód zamieszkania	100 sztuk	2.40
.. 5	Karta meldunkowa dla osób podleg. powosz. obow. wojskowemu	0.80	.. C.	Zawiadomienie	100 ..	2.40
.. 6	Rejestr mieszkańców luźne arkusze	.. arkuszy ..	20.—	.. D.	Zawiadomienie pół arkusza	100 ..	2.25
.. 6a	Skorowidz do rejestru mieszkańców (okólnik M. S. W. Nr. 65 25. IV. - 31 r. poz. 13)	11.—	.. E.	Ponaglenie pół arkusza	100 ..	2.25
.. 7	Karta rodzinna	.. sztuk ..	10.—	Domowe księgi meldunkowe § 2 Instr. M. S. W. po	15 ark. 30 kart	..	2.—
.. 8	Rejestr osób przyb. do gminy (luźne ark.)	.. arkuszy ..	6.—	..	25 .. 50	3.—
	W stanie zbrozuruowanym 24 ark.	1 zeszyt ..	2.—	..	50 .. 100	4.95
	w formie księgi oprawn. w płótnu 50 ark.	(100 kart) ..	7.90	..	100 .. 200	8.50
	75 ..	150 ..	10.50	..	zeszyt 12 .. 24 karty	1.20
	100 ..	200 ..	13.50	Koperta do dokumentów metrykalnych i innych	za 100 sztuk	8.90
	125 ..	250 ..	15.50				
	150 ..	300 ..	17.50				
.. 8a	Rejestr dla osób opuszcz. gm. (luźne ark.)	100 ark. ..	6.—				
	w formie zbrozuruowanej	24 arkusze 1 zeszyt ..	2.—				
	Księga oprawn. w płótno po	50 ark. 100 kart ..	7.90				
	75 ..	150 ..	10.50				
	100 ..	200 ..	13.50				
	125 ..	250 ..	15.50				
	150 ..	300 ..	17.50				
UWAGA:	Wszystkie księgi oprawn. wzoru 8 i 8a, jak wyżej podano, oprawn. nie w płótno ale w papier, imitację płótna, 1 zł. taniej na każdym egzemplarzu.						
Wzór 9	Rejestr domów luźne arkusze	100 arkuszy	Zł. 4.50				
	zbrozuruowane 12 arkuszy w jeden zeszyt	0.80				
	w formie księgi oprawn. po	25 ark. (50 kart)	..				
	50 ..	100 ..	4.50				
	75 ..	150 ..	6.—				
	100 ..	200 ..	8.25				
Wzór 10	Hotelowa książka meldunk.	50 ark. 100 kart	..				
.. 10	100 .. 200 ..	8.25				
.. 10a	Lista osób przebywających	100 sztuk	..				
.. 11	Ankieta A	100 sztuk	..				

DODATKOWE WZORY.

Wzór Nr. 1	Powiadzczenie zamieszkania po 100 szt.	zł. 2.40
	Obliczenia ruchu ludności pomiędzy Polską, a innymi państwami za 100 sztuk	zł. 2.40
Wzór Z/101	Zapotrzebowanie (Zapotrzebowanie wyciągu z ksiąg ludności oraz dokumentów metrykalnych) luźne arkusze po 100 sztuk	zł. 2.40
Wzór Z/103	Wezwanie (w sprawie osobistego stawiennictwa w gminie) w blokach po 100 sztuk	zł. 2.—
Wzór Z/104	Zapotrzebowanie (dokumentów metrykalnych) luźne arkusze po 100 sztuk	zł. 2.40
Wzór Z/105	Wypis z aktu urodzenia w blokach po 100 sztuk	zł. 2.20
Wzór Z/106	Wypis z aktu ślubu w blokach po 100 sztuk	zł. 2.50
Wzór Z/107	Wypis z aktu śmierci w blokach po 100 sztuk	zł. 2.20

Kazimierz Szczepański.	Ankieta rejestracyjna ludności i wskazówki w jej przeprowadzeniu	1 egz. Zł.	0.30
B. Brodowski.	„Rejestry mieszkańców i meldunki w Polsce”	1 egz. ..	6.50
K. Tokarski.	„Wskazówki dla meldujących się”	1	0.60
	Kartoteka pojedyncza bez zamknięcia	1 sztuka ..	8.—
	Kartoteka podwójna dla wzorów 1, 2, 3, 4, 3a, 4a, 11, 12, 13 i 14	16.—
	Kartoteka do karty rodzinnej (wzór 7) i dok. metryk. na 1500 kart	35.—
	Palec gumowy	1 sztuka ..	0.65

Do cen podanych doliczamy faktyczne koszty ekspedycji i porta.

Zamówienia kierować pod adresem:

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY Sp. z o. o. w Warszawie, Warszawa, ul. Śto-Krzyska 13.

CENTRALA WĘGLOWA

BIELSKO — ŚLĄSK
UL. JAGIELLOŃSKA 9.

Dostawa węgla i koksu dla Urzędów
Państwowych i Komunalnych oraz
Instytucji Społecznych

PO ORYGINALNYCH CENACH
KOPALNIANYCH.

Z A R D A C Ć O F E R T Y.

Potrzebny sekretarz Wydziału Powiatowego od dn. 16. I. 1933 r. Wymagane wyższe studia i praktyka w Samorządzie. Oferty z życiorysem, świadectwami studjów i służby kierować do 26. XII. r. b. pod adresem Wydziału Powiatowego w Wierzbniku. Warunki do omówienia zależnie od kwalifikacyj.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta

(—) G. Orłowski.

TRZECI ROK WYDAWNICTWA KALENDARZYKA KIESZONKOWEGO

NA ROK 1933

DLA INSTYTUCYJ
OSZCZĘDNOŚCIOWYCH

Kalendarzyk zawierać będzie:

1. Włeczny kalendarz, 2. Skrócony kalendarz na rok 1933 i 1934. 3. Kalendarjum katolickie. 4. Wykaz świąt prawosławnych i grekokatolickich. 5. Wykaz świąt wyznania mojżeszowego. 6. Kalendarz-terminarz miesięczny. 7. Zapiski osobiste. 8. Wiadomości statystyczne o Polsce. 9. Władze centralne w Warszawie. 10. Moje należności i zobowiązania. 11. Wiadomości o kapitule Orderu Wirtuti Militari. 12. Co to jest Komunalna Kasa Oszczędności?	13. Dlaczego należy mieć zaufanie do K. K. O.? 14. Wykaz przepisów prawnych, dotyczących: a) kom. kas oszczędności, b) gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych. c) spółdzielni. d) różne. 15. Organizacje i banki zwłazkowe. 16. Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe. 17. Dresy instytucyj pieniężnych. 18. Wkłady w instytucjach kredytowych i w K. K. O. 19. Tabela do obliczania procentów.	20. Wzór do obliczania procentów składanych. 21. Obliczanie procentów od weksli. 22. Ustrój pieniężny Polski. 23. Monety różnych krajów. 24. Dział szkolny: a) znaczenie szkolnych kas. b) ważniejsze wzory matematyczne. 25. Taryfa pocztowo-telegraficzna. 26. Oplaty stemplowe. 27. Taryfa podatku dochodowego od uposażeń. 28. Miary i Wagi. 29. Notatnik.

Kalendarzyk wydany poraz pierwszy na rok 1931, zyskał odrazu ogromną popularność wśród komunalnych kas oszczędności i innych instytucyj gromadzących wkłady oszczędnościowe — osiągając nakład całkowicie wyczerpany 200.000 egzemplarzy.

Bogata i wszechstronna treść dostosowana do potrzeb akcji oszczędnościowej, na rok 1933 uzupełniona, żywy rysunek kolorowy na okładce sprawiają, iż kalendarzyk odda pierwszorzędną usługę pod względem propagandowym. Każda bowiem Kasa, mając do dyspozycji 4 strony okładki i wypełniając je swoim dowolnym tekstem, rozprowadza go na swoim terenie jako własny — co stanowi wypróbowany środek rozumnej propagandy.

Kalendarzyk na rok 1933, będzie w formacie 7,5 × 11 cm. i zawierać będzie 80 stron druku i barwną okładkę. Zamawiająca instytucja może umieścić na 1-ej stronie okładki pod rysunkiem nazwę firmy i adres, na 2, 3 i 4 dowolny tekst, jaki się może zmieścić na okładce według podanego formatu.

Prosimy zgłaszać zamówienia z podaniem tekstów na okładkę i ilości egzemplarzy w możliwie szybkim terminie.

Cena kalendarzyka kieszonkowego z nadrukiem czterech stron okładki wyniesie, poczynając od 350 egz. 18 gr. za sztukę. Przy zamówieniach, poczynając od 500 egz. 17 gr. za sztukę i od 1.000 egz. 16 gr. za sztukę. Przy większych zamówieniach od 10.000 egz. specjalne warunki.

U W A G A: Nadruk na 4-ch stronach okładki wykonujemy przy zamówieniach, poczynając od 350 szt. Mniejsze ilości wysyłamy po cenie 15 gr. za sztukę bez nadruku.

FORMAT KALENDARZYKA

Uwaga: Pod rysunkiem trójkolorowym miejsce 1 i pół cm. do nadruku wyłącznie nazwy i adresu instytucji.

Zamówienia na kalendarzyk kieszonkowy na 1933 rok prosimy kierować do Samorządowego Instytutu Wydawniczego sp. z o. o. w Warszawie, Świątokrzyska 13.

czas. 13458/14/49

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH.

NUMER POJEDYŃCZY 1 ZŁOTY.

KONTO CZEKOWE P. K. O. Nr. 1520

REDAKCJA
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 81 a
TELEFON 9-66-06.

ADMINISTRACJA
WARSZAWA, ŚW. KRZYSKA 13 m. 15
TELEFON 442-63.

Ceny ogłoszeń: Wolne miejsce na pierwszej str. okładki lub strona w tekście: 450 zł. — 1/2 str. 225 zł. — 1/4 str. 112 zł. 50 gr. Poza tekstem za stronę: 300 zł. — 1/2 str. 150 zł., 1/4 str. 75 zł. Publikacje bilansów o 50% drożej. Ogłoszenia instytucji komunalnych (dostarczone bezpośrednio do Administracji o 25% taniej) za str. 200 zł. 1/2 str. 100 zł. — 1/4 str. 50 zł.

Redaktor — Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński.

Komitet Redakcyjny: Aleksander Bogusławski, Henryk Le-Brun, Wacław Gajewski, Władysław Korsak.

ROK XIV.

WARSZAWA, 4 GRUDNIA 1932 r.

Nr. 49

TREŚĆ Nr. 49: Potaniecie kredytu — J. Bonkowicz-Sittauer. Finanse drogowe — S. K. Nowelizacja prawa o przymusie ubezpieczenia od ognia — Fr. Zarębski. Fundusze emerytalne związków komunalnych woj. białostockiego — J. Frankowski. Przegląd orzecznictwa. Sprawy bieżące. Wiadomości gospodarcze. Poradnik. Komunikaty.

Na zlecenie Związku Powiatów Rz. P. (Warszawa, Marszałkowska 81 a) prowadzimy administrację kwartalnika „Samorząd Terytorjalny“.

Dla uniknięcia omyłek, prosimy uprzejmie przy wpłatach prenumeraty za kwartalnik „Samorząd Terytorjalny“ lub za tygodnik „Samorząd“ — zaznaczać wyraźnie na wypełnianych blankietach P. K. O.:

przeznaczone na KWARTALNIK „SAMORZĄD TERYTORJALNY“ lub
„ „ TYGODNIK „SAMORZĄD“.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

Warszawa, Świętokrzyska 13 m. 15.

Potaniecie kredytu

Na mój artykuł p. t. „Zamaskowany lichwiarz“ w N-rze 44 „Samorządu“, odpowiada p. J. K. ostro i obszernie w N-rze 310 „Gazety Polskiej“ z dn. 8. XI. — Ale odpowiedź ta, nacechowana żywą dynamiką polemiczną, nie daje odpowiedzi na to, co mnie się wydawało zupełnie jasnym w moim artykule. Nie mając najmniejszej chęci do pojedynku na pióra w imię własnej obrony, nie mogę odstąpić od zasadniczej myśli przewodniej obrony kas komunalnych przed niesłusznymi zarzutami.

O co więc walczyłem — i walczyć będę? Chyba nie o prawo kas komunalnych do uprawiania lichwy. Skąd p. J. K. dowiedział się, że ja nie uznaję konieczności obniżki ceny kredytu — jeżeli powiedziałem wyraźnie: „Potaniecie kredytu jest zagadnieniem ważnym, ale nie jedynym i — powiem śmiało — nie najważniejszym“. W dalszym ciągu wyja-

śniałem, że praktyczne znaczenie dla życia gospodarczego — oczywiście w tej płaszczyźnie i w tej skali, w jakiej ono z kredytu w kasach komunalnych korzystać może — ma nie tylko sama stopa procentowa, ale także szereg innych czynników podrażających kredyt i wysnułem stąd wniosek, że jeżeli są czynniki zupełnie nie mające wpływu na wzrost wkładów, a podrażające kredyt, to w kampanji o potaniecie kredytu należy wpieryw usunąć tamte ciężary, a potem dopiero skierować większą uwagę na oprocentowanie. Jeżeli zaś przystępuje się do obniżki oprocentowania — to kasy komunalne nie mogą być w tej dziedzinie oddziałem szturmowym, gdyż nie one nadają obecnie ton naszemu stosunkom gospodarczym. Czynnikiem to — albo wielkie banki — albo rynek prywatny. Roli i znaczenia tego ostatniego, zwłaszcza w związku z kre-

W-1749/78/190

dytem towarowym, lekceważyć wciąż jeszcze nie należy. Reglamentacja stopy procentowej, wysunięta przez p. J. K. jako atut bezapelacyjny, nie reguluje przecież bardzo znacznej części rynku prywatnego.

Jako główne w tej chwili zadanie Kas Komunalnych, wysunąłem gromadzenie oszczędności — a nie obniżanie oprocentowania i nie widzę powodu, dlaczego takie postawienie sprawy, szczególnie w odniesieniu do województw wschodnich, gdzie kapitalizację właściwie dopiero zaszczenia trzeba, miałooby być błędem. Najmocniejsze argumenty za obniżką oprocentowania tracą całą swą moc przekonywującą tam, gdzie niema co obniżać, gdzie kapitały własne prawie nie istnieją. Oczywiście nie możemy mieć nic przeciwko temu, aby potaniono na Wołyniu ów reglamentowany kredyt — ale dziś od kas komunalnych to nie zależy! Większość pożyczek udzielonych przez Kasy na wschodzie Polski jest oparta na kredytach, które Kasy same otrzymały „zgóry“; w ogólnej zaś kalkulacji oprocentowania pożyczek, stopa procentowa wypłacana za wkłady odgrywa małą rolę, boć i suma wkładów oszczędności, wobec sumy pożyczek nie stoi w zdrowym stosunku. Wystarczy porównać odpowiednie cyfry. Drogie są obce kredyty zaciągnięte przez nasze życie gospodarcze za pośrednictwem kas komunalnych — a małe jeszcze kapitały własne. Dlatego potanianie kredytu nie da się przeprowadzić na drodze j e d y n i e obniżenia oprocentowania wkładów oszczędności, i stan ten musi trwać tak długo, jak długo nie nagromadzimy tyle własnych kapitałów, aby mogły one drogą zwiększenia podaży wywołać naturalną obniżkę oprocentowania. Oczywiście można i należy działać w tym kierunku, aby proces stopniowego taniaenia kredytu, o ile możliwości, wybiegał naprzód, a nie opóźniał się zbytnio w stosunku do tempa przyrostu kapitałów. Robić to należy jednak ostrożnie, z pełnym wyczuciem prawdziwych stosunków gospodarczych — a nie tylko reglamentowanej stopy procentowej, podobnie jak organizacja produkcji rolnej nie może polegać wyłącznie na cedulach giełdowych i maksymalnych cenach żywności, ale przede wszystkim na prawdziwym stosunku podaży i popytu.

Jeżeli zrobiłem pewne porównanie między taktyką skartelizowanych przemysłów a polityką kredytową lansowaną w krytykowanym przezemnie artykule „Gazety Polskiej“, to podkreślałem wspólną cechę charakterystyczną: lekceważenie roli i znaczenia pewnych kompleksów gospodarczych, które tracą na rzecz innych kompleksów więcej, niż wynosi czysty zysk takiej operacji dla całokształtu życia gospodarczego kraju. Kartele kosztem wysokich cen wewnętrznych zaopatrują po niskich cenach rynki zagraniczne; w postulatach p. J. K. obawiam się dążenia do stworzenia niskiego oprocentowania dla kapitałów krajowych, przy pozostawieniu na wysokim poziomie kosztów kredytów zagranicznych (stopa procentowa plus strata na kursie).

Prócz zarzutów, na które odpowiadać nie będę, noszą bowiem zbyt wyraźne cechy osobistych docinków, jak ten np. o „podręcznikach popularnej ekonomiki“, jest jeszcze pewne oryginalne twierdzenie p. J. K., mianowicie „Dopisywanie wysokich odsetek do wkładów jest funkcją buchalteryjną, nie odzwier-

ciadła jednak w żadnym wypadku stopnia kapitalizacji“. A któż twierdził, że tak? — Ale też jaki dowód, że nie? Czyż z mego artykułu można było wywnioskować, że chodzi mi o te przyrosty kapitału, które powstają z wysokich procentów dopisywanych do wkładów? Jeżeli mogło powstać takie mniemanie, to prostuję, że chodzi mi o zwiększanie sumy wkładów i ilości wkładców, co w dużej mierze zależy pośrednio od wysokości oprocentowania. Ale jakież to sprawdziany mamy dla udowodnienia, że powyżej pewnego X % klasyfikować należy oprocentowanie jako funkcję buchalteryjną — a poniżej tej granicy jako gospodarczą. Gdzież ta granica? A jeżeli jej ustalić nie można, to i dążenie do ustalenia przez mego Szanownego przeciwnika owej „bezwzględnej wysokości odsetek“, jakie mogą płacić kasy, — jest dążeniem o czysto teoretycznej wartości. Odsetki zawsze były i będą wartością względną, a wahania ich ku górze lub ku dołowi muszą zależeć od podaży i popytu kapitału. Owa zaś reglamentacja zaciemnia tylko obraz, ale na dłuższą zmianę go nie może. Kraje zasobne w kapitały płacą odsetki niskie, my, nie mając dostatecznych zasobów, płacimy odsetki wysokie. I to właśnie pomimo reglamentacji. A wewnątrz kraju zależność odsetek płaconych przez poszczególne instytucje kredytowe będzie tem silniejsza, im silniejsze będą węzły łączące te instytucje z sobą. Oderwanie się stopy procentowej kas komunalnych od stopy wielkich banków może nastąpić wtedy, gdy kasy znajdą się w posiadaniu kapitałów od tychże banków niezależnych. Dziś jest inaczej i dziś o „bezwzględności“ stopy procentowej kas można łatwo pisać — ale bardzo trudno postulat ten zrealizować. Bo ludzie poprostu zaniosą pieniądze tam, gdzie im za nie dadzą więcej. Reasumując, twierdząc, że:

1. Kasy komunalne, jako instytucje stosunkowo małe i o ograniczonym zasięgu terytorjalnym, muszą płacić za wkłady więcej niż banki, oraz mogą więcej od nich brać za pożyczki o ile te pożyczki są stosunkowo drobne i udziela się ich w sposób odpowiednio udogodniony.

2. Obniżkę stopy procentowej od wkładów, jako akcję ku potanieniu kredytu należy przeprowadzać ostrożnie, aby nie zahamować tempa kapitalizacji wogóle, a ruchu oszczędnościowego w kasach komunalnych, zwłaszcza na wschodzie Polski, w szczególności.

3. Obniżkę taką można rozpoczynać tylko „od góry“ — a nie „od dołu“, przynajmniej teraz, gdy zasoby własne „u dołu“ w kasach komunalnych są wciąż jeszcze niewystarczające. Mam tu zawsze na myśli województwa wschodnie, źle kapitalizujące.

4. Między stopą procentową, a pełnymi kosztami kredytu istnieje duża różnica. Potanianie kredytu zależy nie tylko od obniżki oprocentowania, ale też od usunięcia, lub zmniejszenia kosztów dodatkowych (formalności, oczekiwania, wyjazdy i starania, komisje szacunkowe, koszta hipoteczne, rejentalne i t. d.).

5. Oficjalna „reglamentowana“ stopa procentowa nie odzwierciadla całego obrazu stosunków kredytowych, bo poza nią istnieje niekontrolowany rynek prywatny. O ile w granicach stopy oficjalnej

pożyczki dostać nie można — to trzeba jej szukać na tymże rynku prywatnym; tak samo gdy oprocentowanie wkładów nie zadowoli oszczędzających, to część ich będzie lokować swoje kapitały poza temi instytucjami, które n i e m o g ą czy nie chcą odpowiednio płacić.

6. Kasy komunalne powinny odgrywać rolę regionalnych zbiornic oszczędności, a zatem powinny dostosowywać się do miejscowych warunków, planowo pracując nad ich „dociągnięciem“ do warunków ogólnie - krajowych. Inny więc może być stosunek do wkładów oszczędności w kasie liczącej je na mil-

jony, a inny w takiej, która zaledwie tysiącami poszczycić się może.

7. Bardzo daleki jestem od zalecania strusiej polityki wogóle i w stosunku do gospodarki kredytowej kas komunalnych w szczególności, ale bynajmniej uznać nie mogę za rzecz celową atakowania panującej u nas drożyzny kredytu specjalnie na odcinu kas komunalnych i to w formie, jaką, poczynając od tytułu, a kończąc na ogólnym kolorycie, ze- chciał zastosować autor artykułu p. t. „Zamaskowany lichwiarz“.

Jerzy Bonkowicz-Sittauer.

Finanse drogowe

Skala potrzeb ludzkich jest nieograniczona. Zaspakajanie w granicach rozporządzalnych środków potrzeb ważniejszych przed mniej ważnymi jest jednak zasadą dobrej gospodarki. Zasada ta obowiązuje w każdej gospodarce zarówno prywatnej jak i publicznej. Ocena potrzeb ze stanowiska możliwości zaspakajania ich w czasie najbliższym w gospodarce publicznej jest szczególnie ważna ze względu na to, że zaspakajanie tych potrzeb w czasie właściwym posiada decydujące znaczenie dla przyszłości Państwa. Do takich właśnie potrzeb zaliczyć należy potrzeby komunikacyjne.

Od chwili wskrzeszenia Państwa na potrzeby komunikacyjne przeznaczane były znaczne sumy. Budżety drogowe państwowe i komunalne zwiększały się z roku na rok. Potrzeby drogowe nie wymagały uzasadnienia ani w ciałach ustawodawczych ani w organach uchwalających związków komunalnych. Obywatel ponosił świadczenia drogowe, bo wiedział, że środki komunikacyjne są niezbędne dla rozwoju gospodarczego i obrony Państwa. Miarą zainteresowania potrzebami gospodarki drogowej są prace Polskich Kongresów Drogowych. Na Kongresie Drogowym odbytym w roku 1929 w Poznaniu ówczesny Minister Robót Publicznych inż. Jędrzej Moraczewski stwierdził, że stan dróg w Polsce się poprawił ale podkreślił zarazem, że mimo poprawy stan dróg nie odpowiada tym wymaganiom, jakie i życie i ludność tym drogom stawia i że Skarb Państwa nie jest w możności dostarczyć środków na drogi w takiej wielkości, jakby życie tego wymagało. A jednak trzeba podnieść, że Skarb Państwa i samorządy nie szczydziły funduszy na drogi, że Państwo przeznaczało na drogi w budżecie dziesiątki milionów złotych i że przy pomocy takich funduszy można było prowadzić intensywną gospodarkę, której wyniki na obszarze niektórych województw były wprost imponujące. W jednym tylko województwie (lubelskiem) w ciągu jednego roku oddano do użytku około 300 km. dróg z twardą nawierzchnią. Jeszcze w roku budżetowym 1930/31 na drogi i mosty w budżecie państwowym figurowała kwota 50.422.773 zł. w wydatkach zwyczajnych i 15.816.000 zł. w wydatkach nadzwyczajnych.

W roku 1931 wyszła ustawa o Państwowym Funduszu Drogowym, która miała na celu wprowa-

dzenie pewnej stabilizacji w zakresie finansowej gospodarki drogowej. Artykuł 1 rzezonej ustawy głosi, że Państwowy Fundusz Drogowy tworzy się dla dostarczania środków na budowę, utrzymanie i wzmocnienie dróg państwowych oraz udzielanie zapomóg na budowę, utrzymanie i wzmocnienie dróg samorządowych. W roku budżetowym 1931/32 figuruje jeszcze w budżecie państwowym dotacja w kwocie 30.367.000 zł.

Przyszedł kryzys gospodarczy. Państwowy Fundusz Drogowy, który miał wprowadzić stabilizację w zakresie finansowej gospodarki drogowej, zawiódł oczekiwane nadzieje. Jeszcze gorszy był rok 1932/33 dla gospodarki drogowej, bo dochody Państwowego Funduszu Drogowego, zamiast spodziewanych dwudziestudzięciu milionów złotych, przyniosły zaledwie około dziesięciu milionów złotych, a Skarb Państwa przeznaczył dotację do Funduszu Drogowego w wysokości tylko 100.000 zł. Rok 1932/33 nazwać można okresem załamania się gospodarki drogowej.

W lipcu 1932 r. skasowane zostało Ministerstwo Robót Publicznych. Sprawy gospodarki drogowej przeszły do Ministerstwa Komunikacji. Preliminarz budżetowy na okres od 1 kwietnia 1933 do 31 marca 1934 przewiduje znowuż tylko 100.000 zł. dotacji do Państwowego Funduszu Drogowego. Wpływy Państwowego Funduszu Drogowego preliminowane są w wysokości 27.100.000 zł. Razem na cele drogowe przewidziana jest w roku budżetowym 1933/34 kwota 27.200.000 zł.

Plan finansowo - gospodarczy Państwowego Funduszu Drogowego oparty jest na ustawie z dnia 3 lutego 1931 r. o Państwowym Funduszu Drogowym i na projektowanej noweli do tej ustawy. Projektowana nowela obniża wprawdzie dotychczasowe opłaty od pojazdów mechanicznych (opłaty od wagi pojazdów, opłaty od pojazdów zarobkowych, opłaty od miejsc w zarobkowych pojazdach) ale zarazem wprowadza opłaty od materiałów pędnych zużytych przez pojazdy mechaniczne. Opodatkowaniu podlegać więc będą w dalszym ciągu pojazdy mechaniczne, a z pośród nich w największym stopniu pojazdy mechaniczne zarobkowe. Jeśli się weźmie pod uwagę, że wpływy Państwowego Funduszu Drogowego w roku budżetowym 1932/33 wynosiły tylko około

10.000.000 zł. i następnie, że projektowana nowela opiera wpływy Funduszu Drogowego w dalszym ciągu na pojazdach mechanicznych — trudno przypuścić, aby wpływy osiągnęły preliminowaną kwotę 27.100.000 zł. bo liczyć się trzeba z postępującym zmniejszaniem się ilości samochodów kursujących.

A teraz strona rozchodowa planu finansowo-gospodarczego Państwowego Funduszu Drogowego. Z preliminowanych 27.200.000 zł. przeznacza się:

- 1) na drogi i mosty państwowe 5.455.400 zł. z czego 5.100.000 zł. przypada na służbę drogową;
- 2) na drogi i mosty samorządowe 17.000 zł.;
- 3) na spłatę zobowiązań 20.531.400 zł.;
- 4) na wydatki ogólne (administracyjne) 1.196.200 zł.

Z powyższego wynika, że preliminowane wpływy miałyby pokryć wydatki administracyjne i zobowiązania, a na roboty drogowe właściwie nie starczy funduszy. Wypadnie wykonywać te roboty, o ile będzie to możliwe, jak w zeszłym roku systemem kredytowym. Pomoc Skarbu Państwa dla samorządów na drogi samorządowe wyraża się w symbolicznej kwocie 17.000 zł.

Okazuje się zatem, że potrzeby drogowe w planach finansowo - gospodarczych, realnie rzeczy bio-

rać, nie znajdują zaspokojenia, co jest, jeśli system kredytowy zawiedzie, równoznaczne z odłożeniem zaspokojenia tych potrzeb do lepszych czasów. Samorządy, wskutek zmniejszania się wpływów, muszą z konieczności przejść do ekstenzywnej gospodarki drogowej. Należy zdać sobie sprawę z tego, że w gospodarce drogowej robót koniecznych odkładać nie można, bo zniszczenie drogi postępuje bardzo szybko, jeśli się jej nie konserwuje należycie. Skutki zaniedbań w tym względzie nie dadzą na siebie długo czekać. Brak środków i niewykonywanie wskutek tego koniecznych robót w przyszłym roku budżetowym może doprowadzić drogi do takiego stanu, że nie będą do użycia. Dlatego trzeba zapobiec zniszczeniu dróg, doprowadzonych po wojnie wielkim wysiłkiem do stanu używalności. Odłożyć lub zmniejszyć można niektóre wydatki publiczne, ale muszą się znaleźć pieniądze na drogi, bo są one nerwem życia gospodarczego. Trzeba zawrócić z błędnej drogi opierania planów finansowo - gospodarczych gospodarki drogowej na nierealnych podstawach i przewidzieć w budżecie wystarczające sumy na cele drogowe.

S. K.

Nowelizacja prawa o przymusie ubezpieczenia od ognia

Poruszana na łamach „Samorządu“ sprawa szacowania szkód przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych („Samorząd“ Nr. 17 z dnia 24 kwietnia 1932 roku oraz Nr. 23 z dnia 5 czerwca 1932 roku) znalazła obecnie swe zasadnicze rozwiązanie w formie nowelizacji odpowiednich przepisów prawnych w drodze rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z dnia 27 października 1932 roku (Dz. U. Nr. 94 poz. 813). Ponieważ nowelizacja obejmuje również szereg innych zasadniczych zagadnień z dziedziny przymusowego ubezpieczenia od ognia, omówimy te z nich, które bezpośrednio obchodzić mogą szerokie warstwy właścicieli budowli, podlegających przymusowi ubezpieczenia oraz urzędy gminne i magistraty.

Nowelizacja zmienia przede wszystkim sformułowanie okoliczności, powodujących obowiązek zgłoszenia budowli do ubezpieczenia w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, mówiąc o rozpoczęciu użytkowania budowli lub doprowadzeniu jej do stanu użytkowania, zamiast ukończenia budowli, czego wymagały dotychczasowe przepisy. Zróżniczkowanie okoliczności ma na celu roztoczenie ochrony przed klęską pożarów na budowle, wprawdzie całkowicie nieukończone, ale już użytkowane, ukończone, ale jeszcze nieużytkowane, albowiem zarówno jedne jak i drugie nie podlegały przymusowi ubezpieczenia w myśl dotychczasowych przepisów, które wymagały jednocześnie ukończenia budowli i rozpoczęcia użytkowania.

Nowela zapewnia ochronę budowlom, które

wprawdzie przymusowi ubezpieczenia nie podlegają, ale do ubezpieczenia zostały zgłoszone i następnie przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń przyjęte. Zakład zatem nie będzie mógł odmówić odszkodowania nprz. za budowlę tymczasową, o ile ją do ubezpieczenia przyjął i przed wypadkiem pogorzeli stosunku ubezpieczenia nie rozwiązał.

Nowela rozszerza następnie odpowiedzialność Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na budowle przeniesione na inne miejsce w tej samej miejscowości oraz na budowle, wzniesione zamiast rozebranych, o ile to ma miejsce w tej samej nieruchomości oraz o ile nowa budowla jest tego samego przeznaczenia, co rozebrana.

Ponieważ w praktyce powstawały wątpliwości, na jakiej podstawie ma być dokonywane oszacowanie budowli, zwłaszcza w wypadku sporu co do wysokości oszacowania, obecnie nowela stanowi, że podstawą do szacowania budowli są normy szacunkowe, zatwierdzone przez władzę nadzorczą, czyli przez Ministra Skarbu. Normy te mają uwzględniać miejscowe ceny materiałów budowlanych i robocizny, oraz stopień zużycia budowli.

Nowela upraszcza procedurę powiadamiania właścicieli budowli o ogólnych zmianach w sumach oszacowania, co w ostatnich latach z powodu znacznych wahań cen miało dość często miejsce, dopuszczając drogę publicznych obwieszczeń w każdej miejscowości. Właścicielom budowli przysługuje wtedy żądanie przeszacowania budowli.

Uległ uproszczeniu dowód ubezpieczeniowy, doręczany właścicielom budowli, przez usunięcie zeń planu sytuacyjnego budowli oraz dodanie składki, jaka przypada za ubezpieczenie każdej budowli.

Uległ redukcji z sześciu tygodni na miesiąc czasokres, przysługujący właścicielowi budowli do złożenia sprzeciwu w razie braku zgody z jego strony na oszacowanie budowli, dokonane przez Powszechny Zakład. Również zredukowany z trzech na dwa tygodnie czasokres, przysługujący mu na żądanie powołania komisji szacunkowej. Zmiany te dostosowują odpowiednie terminy do ustalanych w postępowaniu administracyjnym.

Wobec tego, że gminy niejednokrotnie opieszale ściągają składki za przymusowe ubezpieczenie od ognia lub nawet przetrzymują już pobrane, nowela upoważnia Powszechny Zakład w takich wypadkach do powołania własnego aparatu poborczego.

W związku z tem nowela redukuje wynagrodzenie urzędów gminnych z 3% na 2% pobranych składek z tem jednakże, że Powszechny Zakład Ubezpieczeń będzie mógł wypłacać wynagrodzenie i ponad tę normę a w szczególności przeznaczyć je na wynagrodzenie funkcjonariuszów, zatrudnionych przy poborze. W ten sposób zmianie uległa repartycja tego wynagrodzenia na korzyść osób, przyczyniających się do wzmożenia wpływów.

W zakresie składek nowela stwarza możliwość umarzania kar za zwłokę a nawet części zaległości, o ile pozostająca do zapłaty część zaległości zostanie uregulowana we wskazanym terminie. Nowy przepis uwzględni zatem trudności płatnicze właścicieli budowli, pod warunkiem jednak wykazania się dobrą wolą w formie uregulowania części zaległości.

Nowemu sformułowaniu uległ będący źródłem zasadniczych sporów przepis, przewidujący sankcje za niewypełnienie przez właściciela budowli określonych obowiązków w razie zajścia szkody. Sankcje te wyrażają w bezwarunkowej odmowie odszkodowania, o ile zachodzi zły zamiar lub rażące niedbalstwo, a więc wina właściciela budowli, w braku zaś takiej winy, jeżeli jednak niewypełnienie tych obowiązków było przeszkodą do ustalenia przyczyny pożaru lub wysokości odszkodowania, sankcja może wyrazić się w odmowie odszkodowania w całości lub w części. Pozostawione to jest swobodnemu uznaniu Powszechnego Zakładu, który kierować się będzie towarzyszącymi temu zaniedbaniu obowiązków okolicznościami.

Całkowicie przeredagowany został wywołujący również spory interpretacyjne art. 37, zawierający zasady ustalania odszkodowania. Obecna redakcja, składająca się z 3 ustępów, stawia na czele przepis, że odszkodowanie ustala się według rzeczywistej szkody, co odpowiada kardynalnej zasadzie ubezpieczenia, że szkoda musi być zawsze oszacowana. Podstawą do obliczenia tej szkody są normy szacunkowe, obowiązujące przy oszacowaniu budowli, a więc uwzględniające poziom miejscowych cen oraz stopień zużycia budowli w chwili zajścia szkody. Ustęp 2 art. 37 zawiera w sobie drugą kardynalną zasadę ubezpieczenia, że odszkodowanie nie może przewyższać sumy ubezpieczenia, a jeżeliby wartość budowli w chwili zajścia szkody przewyższała sumę ubezpieczenia, co może mieć miejsce wobec zachowania

w szacunkach pewnej rezerwy in minus, obliczonej na wahania cen — wtedy odszkodowanie ustala się w takim stosunku do wysokości szkody, w jakim znajduje się suma ubezpieczenia budowli do wartości budowli w chwili zajścia szkody. Tę ostatnią zaś wartość ustala się na podstawie obowiązujących norm szacunkowych z uwzględnieniem miejscowych cen oraz stopnia zużycia budowli w chwili zajścia szkody.

Z przepisów tych wynika jasno, że o ile w razie całkowitego zniszczenia budowli szkoda nie jest wyższa od sumy ubezpieczenia budowli, wtedy odszkodowanie ustala się według rzeczywistej szkody, jeżeli zaś szkoda jest wyższą od sumy ubezpieczenia, wtedy stosuje się zasadę stosunku w sposób wskazany wyżej.

W razie szkody częściowej stosuje tę samą zasadę, po uprzednim sprawdzeniu, czy wartość budowli w chwili zajścia szkody nie przewyższała sumy ubezpieczenia.

Inowacją w nowej redakcji art. 37 jest wyróżnienie wypadku, gdy budowla przeznaczona została na rozbiórkę, kiedy to odszkodowanie w razie pożaru ma wynosić wartość materiału, uzyskanego z rozbiórki. Przepis ten będzie niewątpliwie zapobiegał spekulacyjnym podpaleniom takich budowli.

Nowela podaje w nowem brzmieniu art. 39, regulujący płatność odszkodowania. Utrzymuje się zasada jednorazowej wypłaty odszkodowania, od której wyjątki stanowią mogą wypadki, przewidziane już w ustawie z dnia 17 marca 1932 roku — o czym już pisaliśmy w Nr. 28 „Samorządu“ z dnia 10 lipca 1932 r., — kiedy to na skutek oświadczenia właściciela budowli, że odszkodowanie użyje na odbudowę, lub na żądanie wierzycieli hipotecznych — wypłacane ono jest w trzech ratach w miarę odbudowy. Przy takiej ratalnej wypłacie na odbudowę odszkodowaniu został przyznany przywilej w postaci cohrony przed zajęciami sądowymi i administracyjnymi oraz pretensjami cesjonariuszów. Ochrona nie dotyczy tylko pretensyj instytucyj publicznych długoterminowego kredytu oraz wierzycieli, którzy użyli właścicielom budowli kredytu lub materiału na odbudowę, a odbudowa została dokonana. Realizacja zajęć i cesji następuje, jeżeli właściciel pomimo oświadczenia odbudowy nie dokonywa.

Nowością jest przepis, wprowadzający ratalną wypłatę odszkodowania w wypadku zalegania właściciela budowli z dwiema półrocznymi ratami składek, kiedy to Powszechny Zakład ma możliwość wypłaty odszkodowania w 3 ratach: pierwsza w miesiąc po ustaleniu szkody, druga w ciągu sześciu miesięcy po tem i trzecia w ciągu roku. Właściciel może jednak przyspieszyć wypłatę rat, o ile przystąpi do odbudowy i dokona jej wcześniej w wartości conajmniej 3/4 sumy należnego odszkodowania. Przepis ten stał się koniecznością wobec znacznych zaległości składek i wpłynie na bardziej terminową zapłatę składek.

Słusznie proceduralnie i zasługującym na uwagę właścicieli budowli jest uzupełnienie art. 45, wprowadzające prekluzyjny termin miesięczny na odwołanie się od decyzji terytorjalnych organów Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń — inspektorów powiatowych i wojewódzkich — do naczelnego dyrek-

tora, gdyż po upływie tego terminu decyzje te stają się prawomocne.

Nowela umożliwiła Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych zawieranie w dziale dobrowolnym umów ze składką stałą, co wyraża się w uwolnieniu właściciela ubezpieczanego mienia od ewentualnych dodatkowych świadczeń w razie nie-doboru.

Zmian dostosowujących dotychczasowe postanowienia karne do nowej procedury i nowego kodeksu karnego nie omawiamy, gdyż nie wprowadzają one nic nowego. Z pozostałych zmian wspomnieć należy o upoważnieniu rad wojewódzkich do zaprowadzania na terenie poszczególnych województw przymusu ubezpieczenia płonów od gradobicia, co — wobec braku powołanych do tego sejmików wojewódzkich — było obecnie nie do przeprowadzenia.

Charakteryzując przytoczone powyżej zmiany, należy stwierdzić, że usuwają one z obowiązującego

prawa o przymusie ubezpieczenia od ognia szereg niejasności i braków, a w dziedzinie płatności odszkodowania dają podstawę do selekcjonowania właścicieli budowli i uwzględniania w pierwszym rzędzie tych, którzy ze swych obowiązków względem zakładu terminowo się wywiązali. Możliwość odebrania poboru składek tym gminom, które z tego obowiązku opieszale się wywiązują lub wręcz przetrzymują pobrane składki, z drugiej zaś strony danie prawnej podstawy do wynagradzania tych funkcjonariuszów gminnych, którzy się przyczynią do wzmożenia poboru składek, stwarza podstawę do osiągnięcia przez Zakład bardziej terminowego wpływu składek i w swej najważniejszej konsekwencji pozwoli na uregulowanie zaległych odszkodowań, co stanowi zasadniczy sprawdzian należytego spełnienia swej roli przez instytucję wzajemnych ubezpieczeń od ognia.

Franciszek Zarębski.

Fundusze emerytalne związków komunalnych woj. białostockiego

Mimo, iż fundusze emerytalne zw. kom. zostały zapoczątkowane przeważnie już w roku 1929 na zarządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, dopiero jednak okólnik Nr. 114 z dn. 1.VIL.1930 r., zalecający jednolite przepisy o rachunkowości komunalnych funduszy emerytalnych — dał podstawę do ostatecznego ich zorganizowania.

Na terenie województwa białostockiego pierwsze miasta wydzielone przystąpiły do unormowania świadczeń emerytalnych swych pracowników, wzorując się głównie na ustawie emerytalnej urzędników państwowych. Okoliczność ta znacznie zaważyła na dalszych losach funduszy emerytalnych tych miast, gdy trzeba było naginać raz ustalone normy do wzoru ministerjalnego.

Znacznie sprawniej ta sprawa ruszyła na terenie powiatowych związków komunalnych. Pomimo wielu zastrzeżeń i wahań przystąpiły te związki pod wpływem nacisku władz nadzorczych do zorganizowania powiatowych funduszy, powoli ściągaając do nich wszystkie gminy wiejskie i miejskie.

Dla ułatwienia tej pracy organizacyjnej Urząd wojewódzki rozesłał wzór sprawozdania funduszu emerytalnego, ustalony przez Związek Powiatów Rzeczypospolitej, zalecając wszystkim związkom komunalnym województwa białostockiego przedstawianie rocznych sprawozdań zgodnie z przepisami rachunkowości według tego wzoru.

Na zamknięcie roku budżetowego 1930/31 jednak tylko 5 związków powiatowych przedłożyło swe sprawozdania z funduszy emerytalnych ściśle według wzoru zaleconego. Pozostałe zadowolily się mniej lub więcej prowizorycznymi sprawozdaniami. Dopiero po zakończeniu roku budżetowego 1931/32

nadeszły związki powiatowe i miasta wydzielone z małym wyjątkiem sprawozdania, które pozwoliły zestawić dane o funduszach emerytalnych związków komunalnych województwa, dając w ten sposób obraz poczyniań samorządów na tym terenie w dziedzinie ubezpieczeń emerytalnych pracowników komunalnych.

Już z pobieżnego rzutu oka na załączone zestawienie uderza niewspółmierność osiągniętych wyników na terenie powiatów i miast wydzielonych. Miasta wydzielone choć teoretycznie zgromadziły dość znaczne kapitały emerytalne, to jednak wskutek uwięzienia ich przeważnie w kasach miejskich bezprocentowo, nie są w stanie sprostać swym obowiązkom. Świadczy o tem zastraszający stosunek procentowy świadczeń wypłaconych przez te miasta do posiadanych kapitałów emerytalnych, wielokrotnie przewyższający normy dopuszczalne. Gdy porównamy niedobór tych miast, powstały wskutek wypłacenia nadmiernych świadczeń emerytalnych z sumami opłat i dopłat emerytalnych, to przekonamy się, że np. w m. Suwałkach świadczenia wypłacone przekraczają znacznie dopływ składek, więc w ciągu najbliższych lat może być pochłonięty w ten sposób cały kapitał emerytalny tego miasta. Sytuacja pod tym względem innych miast wydzielonych jest nieco lepsza, gdyż suma świadczeń wypłacanych pochłania tylko połowę składek emerytalnych, co jednak również jest dalekie od samowystarczalności funduszy emerytalnych.

Nieco lepiej jest na terenie powiatów. Wskutek młodszego naogół personelu nie mają powiatowe fundusze emerytalne jeszcze zbyt obciążających zobowiązań emerytalnych, to też w sumie mogą gro-

Zestawienie sprawozdań z Komunalnych Funduszków Emerytalnych Województwa Białostockiego
na zamknięcie roku budżetowego 1931/32.

Powiaty i miasta wydzielone	Wy- sokość kapitału emery- talnego	Liczba ubezpie- czeń	Liczba osób otrzymu- jących świadczenia emeryt.	Suma świad- czeń wyplaco- nych	Stosunek % świad- czeń wy- płaconych do kapitału emeryt.	Wy- sokość oprocento- wania	Niedo- bór	Nad- wyżka	Suwa opłat i dopłat emery- talnych	Suma odsetek osiągnię- tych
1. Augustowski	39.704,74	60	—	—	—	10	—	2.049,55	19.127,42	2.049,55
2. Białostocki	49.177,02	116	3	3.157,84	6,4	7	2.175,07	—	46.993,87	1.223,17
3. Bielski	139.504,28	97	1	2.250,—	1,6	9	—	9.766,91	129.587,49	16.826,80
4. Grodzieński	108.927,70	83	1	1.800,—	1,7	6	—	2.780,—	108.927,70	5.086,41
5. Łomżyński	154.539,89	78	—	—	—	10	—	8.753,82	158.032,63	9.996,45
6. b. Kolneński	76.119,21	72	4	7.231,40	9,5	11	341,35	—	24.411,69	8.444,45
7. Ostrołęcki	64.655,24	44	1	1.270,65	0,2	9	—	4.079,72	16.976,—	5.534,67
8. Ostrowski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Sokólski	70.421,73	58	1	608,14	1,23	6	155,67	—	24.551,86	474,66
10. Szuczynski	62.874,13	50	1	1.612,—	2,5	10	437,02	—	23.457,23	2.237,83
11. Suwalski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12. Wołkowyski	97.505,86	104	2	1.032,32	1,—	7	1.397,89	—	99.309,47	—
13. Wysoko-Mazowiecki	11.569,06	9	—	—	—	10	—	220,03	11.569,06	220,03
14. m. Białystok	353.391,34	239	18	34.415,38	9,73	0	34.415,38	—	78.928,20	—
15. m. Grodno	197.348,29	267	13	34.817,10	17,64	0	34.817,10	—	87.102,27	—
16. m. Suwałki	40.404,53	47	4	15.685,30	38,8	0	15.877,30	—	14.479,68	—
17. m. Łomża	50.972,50	61	9	12.634,23	21,4	8	9.059,23	—	18.666,23	3.600,—
Ogółem	1.517.115,52	1.385	58	116.514,36	7,7	—	98.676,01	27.650,01	762.121,20	55.830,95

madzić kapitały rezerwowe w przewidywaniu przyszłości.

Sędzę, że obraz nieco schematyczny, temniej wyrazisty, jaki daje zestawienie sprawozdań komunalnych funduszków emerytalnych województwa białostockiego — może być ciekawym przyczynkiem

dla ogólnej polityki ubezpieczeniowej związków komunalnych.

Obraz ten nabrałby tem żywszych barw i przemówiłby dobitniej, gdyby mógł być porównany z analogicznymi opracowaniami z innych województw.

Jan Frankowski.

Przegląd orzecznictwa

PRZEPIS ART. 51 USTAWY Z DNIA 11 SIERPNI 1923 R. O TYMCZASOWEM UREGULOWANIU FINANSÓW KOMUNALNYCH, POZ. 747. DZ. UST., NIE MA ZASTOSOWANIA DO SAMOISTNEGO PODATKU KOMUNALNEGO OD SPADKÓW I DAROWIZN, POBIERANEGO NA ZASADZIE ART. 16 TEJŻE USTAWY. WYROK N. T. A. Z DNIA 24 LUTEGO 1932 R. L. REJ. 1489/30.

... Ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 r. poz. 747 dzieli dla swoich celów podatki komunalne na podatki samoistne i na dodatki komunalne do podatków państwowych. Podział ten jest celowy i ma swoje konsekwencje w tym i w dalszych artykułach ustawy. W art. 16 pod podpisem „podatek od spadków i darowizn“ ustawa przyznała gminom miejskim i wiejskim prawo pobierania samoistnego podatku „od przedmiotów spadków i darowizn“, położonych na ich obszarze. Wprawdzie ustawa w tym samym artykule zakreśla granice najwyższego dopuszczalnego obciążenia podatkowego i wiąże je z wysokością państwowego podatku od spadków i darowizn, lecz z tego ograniczenia wysokości podatku bynaj-

mniej nie wynika, by charakter tej daniny, jako samoistnego podatku komunalnego, wyrażony dopiero co w poprzednim zdaniu, miał ulec jakiejś, bliżej zresztą nawet nieokreślonej, zmianie lub ograniczeniu, jak to chce skarżący, który popiera swój pogląd wskazaniem na użyty w p. 3 tego artykułu zwrot, który brzmi: „szczegółowe przepisy o rozdziale d o d a t k u zawierać będzie rozporządzenie wykonawcze“. Analiza powołania postanowień art. 16 ustawy w brzmieniu obowiązującym wskazuje atoli na to, że to określenie „dodatek“ jest pozostałością redakcyjną projektu rządowego tej ustawy, przedstawionego Sejmowi R. P. pod datą 27 kwietnia 1923 r. druk Nr. 474. W tym projekcie komunalny podatek od spadków i darowizn — w art. 19 pomieszczony — był pomyślany, jako d o d a t e k do państwowego podatku i miał być pobierany łącznie z podatkiem państwowym. Ustęp 1 tego artykułu, który już we wniosku Komisji Skarbowej Sejmu (druk Nr. 674) otrzymał Nr. kol. 16 i podtrzymany był bez zmian, uległ zmianie dopiero w dalszym stadium obrad Sejmu, względnie Komii-

sji, w tym kierunku, że podatek ten udostępniono gminom, jako podatek samoistny. Sejm przez nadanie komunalnemu podatkowi od spadków formy podatku samoistnego poszedł zresztą tylko po linii wytycznej, wskazanej już w odpowiednim miejscu sprawozdania Komisji Skarbowej Sejmu z dn. 24 lipca 1923 r., str. 6.

W części 5-tej ustawa podaje postanowienia, dotyczące wymiaru i poboru danin komunalnych, lecz i tutaj różniczkuje między podatkami samoistnymi i dodatkami komunalnymi do podatków (opłat) państwowych. Oczywiście, że ustawa w tej części nie wprowadza żadnych nowych szczególnych pojęć co do tego podziału, lecz odnosi ten podział do właściwych postanowień materialnych ustawy w poprzednich częściach, a zwłaszcza w części 1-szej, zawartych. Skoro według art. 16 komunalny podatek od spadków i darowizn ma charakter podatku samoistnego w rozumieniu ustawy, to też i z przepisów części 5-tej odnoszą się do niego te tylko, które wydano albo w y ł ą c z n i e do podatków samoistnych, albo t a k ż e dla tych podatków.

Otóż w art. 51 ustawy jest mowa wyraźnie o „dodatku komunalnym“. Brak wprowadzie dopełniacza „do podatków państwowych“, lecz Najwyższy Trybunał Administracyjny tego braku nie uznał za tak istotny, by wpływał on na wykładnię tego przepisu w myśl tezy skarżącego, to znaczy, że podwyższenie, niżenie, uchylenie, podpisanie, odroczenie zapłaty lub zwrot podatku państwowego od spadków i darowizn, pociągać by miało za sobą z mocy samego prawa te same skutki co do komunalnego podatku, mimo że jest on podatkiem samoistnym.

Gramatycznie ten dopełniacz nie był konieczny, skoro ustawa w zdaniu pierwszym mówi o podatku państwowym. Bez trudności językowych wyrazy „dodatku komunalnego“ z drugiego zdania dadzą się odnieść do wyrazów „podatku państwowego“ z pierwszego zdania i z nimi powiązać, to znaczy, że chodzi tutaj również o dodatki komunalne do podatków państwowych i tylko o takie. Gdyby ustawa w art. 51 pod wyrażeniem „dodatku komunalnego“ chciała była wprowadzić zupełne nowe pojęcie dodatków komunalnych szersze od dodatku komunalnego do podatków państwowych, to musiałaby była tę wolę odpowiednio objawić wyraźnie i ściśle. Na domniemanie brak podstawy, zwłaszcza, że stoją mu na przeszkodzie zasady, podane w poprzednich artykułach 48 i 49, określającej tryb postępowania przy wnoszeniu odwołań przeciwko wymiarom samoistnych danin komunalnych z jednej i dodatków komunalnych do podatków państwowych z drugiej strony. Otóż co do dodatków komunalnych, niema odrębnego postępowania, o ile chodzi o wysokość tychże. Do tych to właśnie wypadków, w których pobór podatku komunalnego odbywa się łącznie z poborem podatku państwowego, do którego jest on dodatkiem z woli ustawy, głównie się odnosi art. 51, a rozszerzenie postanowień także na wypadki odroczenia zapłaty podyktowane było raczej względami dzielnicowej natury. Komunalny podatek od spadków natomiast, jako samoistny, nie jest pobierany łącznie z odnośnym podatkiem państwowym. . .

PRZEWIDZIANY W ART. 46 UST. 2 USTAWY O TYMCZASOWEM UREGULOWANIU FINANSÓW KOMUNALNYCH W BRZMIENIU ART. 5 ROZP. PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ Z DN. 22 MARCA 1928 R. TERMIN DWUMIĘSIĘCZNY DLA ZAWIADOMIENIA PODATNIKA O WYSOKOŚCI I TERMINACH PŁATNOŚCI (ART. 54) WSZYSTKICH SAMOISTNYCH DANIN KOMUNALNYCH, WYMIERZANYCH W STOSUNKU ROCZNYM, MA CHARAKTER TERMINU PORZĄDKOWEGO I JEST BEZ WPLYWU NA OBOWIĄZEK PODATKOWY. WYROK N. T. A. Z DNIA 1 KWIETNIA 1932 R. L. REJ. 6318/30.

. . . Co się natomiast tyczy art. 46 ust. 2 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych z dn. 11 sierpnia 1923 r. w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. Ust. poz. 335), to przepis ten postanawia, że o wysokości i terminach płatności (art. 54) wszystkich samoistnych danin komunalnych, wymierzanych w stosunku rocznym, powinien być płatnik powiadomiony równocześnie w ciągu pierwszych dwóch miesięcy roku budżetowego; wyjątek stanowią wypadki, kiedy podstawa wymiaru samoistnej daniny komunalnej powstanie dopiero w ciągu roku budżetowego.

Z brzmienia tego artykułu wynika, zdaniem Najwyższego Trybunału Administracyjnego, że jest on przepisem natury porządkowej i ma na celu ułatwienie płatnikowi zorientowanie się co do wysokości wymierzonych mu rozmaitych danin i terminów ich płatności, nie zawiera jednak postanowienia, z któregooby wynikała bezwzględna niedopuszczalność indywidualnego wymierzenia daniny komunalnej także po upływie pierwszych dwóch miesięcy roku budżetowego.

Ponadto cytowana wielokrotnie ustawa pruska o daninach komunalnych (z 14 lipca 1893 r.) zawiera w § 84 w tym kierunku pozytywny przepis. Z paragrafu tego wynika bowiem, że płatnik bezpośredniego podatku komunalnego nie jest zwolniony od zapłaty tego podatku, gdy został przy wymiarze podatkowym pominięty, oraz że dodatkowy wymiar podatku następuje na cały okres, do którego odnosi się obowiązek podatkowy. Przepis ten nie jest sprzeczny z cytowanym wyżej art. 46 ust. 2 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, nie został więc uchylony jej art. 76. . .

POBIERANY W B. DZIELNICY PRUSKIEJ NA ZASADZIE ART. 2 I 3 USTAWY O TYMCZASOWEM UREGULOWANIU FINANSÓW KOMUNALNYCH PODATEK KOMUNALNY OD GRUNTÓW, POŁOŻONYCH POZA OBSZAREM GMIN MIEJSKICH, NIE JEST DODATKIEM DO DODATKU DO PODATKU GRUNTOWEGO, POBIERANEGO NA RZECZ SKARBU PAŃSTWA W MYŚL USTAWY Z DN. 17 CZERWCA 1921 R. (POZ. 372, DZ. UST.), LECZ POBIERANY JEST SAMODZIELNIE W STOSUNKU PROCENTOWYM DO NORMY PODATKU GRUNTOWEGO, USTALONEJ USTAWĄ Z ROKU 1861 (ZB. UST. PRUSKICH STR. 253). WYROK N. T. A. Z DNIA 24 MAJA 1932 R. L. REJ. 4692/30.

. . . Otóż pobór państwowego podatku gruntowego oparty na ustawie z dnia 21 maja 1861 r. Zb. ust. pr. str. 253, zastanowiony został ustawą z dnia 14 lipca 1893 r. o uchyleniu podatków bezpośrednich

(Zb. us. pr. str. 119). Podatek ten nie został w b. dzielnicy pruskiej przywrócony, gdyż, jak to wynika z art. 1 ustawy z dn. 17 czerwca 1921 r. (Dz. Ust. poz. 372), ustawa ta wprowadza jedynie d o d a t e k państwowy do normy podatku gruntowego, obowiązującego według cytowanej ustawy z r. 1861 z tem, że dodatek ten wolny jest od wszelkich dodatków na cele samorządowe. Wynika z tego, że pobierany w b. dzielnicy pruskiej na zasadzie art. 2 i 3 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych podatek komunalny od gruntów, położonych poza obszarem gmin miejskich, nie jest d o d a t k i e m d o d o d a t k u do podatku gruntowego, pobieranego na rzecz Skarbu Państwa w myśl powołanej wyżej ustawy z roku 1921, lecz pobierany jest s a m o d z i e l n i e w stosunku procentowym do normy podatku gruntowego, ustalonej ustawą

z roku 1861. Wynika to również z treści art. 4 ustawy z roku 1921.

Wobec tego w myśl cytowanego wyżej art. 53 ustawy o tymcz. ureg. fin. kom., do dodatków komunalnych do podatku gruntowego, pobieranych w b. dzielnicy pruskiej na rzecz powiatowych związków komunalnych, nie ma zastosowania jej art. 51 lecz dotychczasowe przepisy, a więc, jeśli chodzi o środki prawne, na zasadzie jej art. 60 wyłączenie przepis § 14 ust. 2 i § 11 ust. 4 i 5 ustawy o daninach powiatowych i prowincjonalnych z r. 1906.

Powoływanie się wreszcie na art. 49 ustawy o tymcz. ureg. fin. kom. jest nietrafne z uwagi na przepis jej art. 50, utrzymujący w mocy w b. dzielnicy pruskiej dotychczasowe przepisy o środkach prawnych...

Sprawy bieżące

W SPRAWIE POWIERZANIA CZYNNOŚCI PRZEZ FUNDUSZ BEZROBOCIA INSTYTUCJOM ZASTĘPCZYM.

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 97 poz. 836 ogłoszono R o z p o r z ą d z e n i e Ministra Opieki Społecznej z dnia 8 września 1932 roku, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie postępowania zarządów obwodowych Funduszu Bezrobocia przy powierzaniu swych czynności gminom miejskim i wiejskim, powiatowym związkom komunalnych, kásom chorych i innym instytucjom społecznym oraz państwowym urzędem pośrednictwa pracy.

Na podstawie art. 26 ustęp 2 i art. 41 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 650), której tekst jednolity ogłoszony został w załączniku do obwieszczenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24 czerwca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 555), zarządza się co następuje:

§ 1. W razie uznania przez zarząd obwodowy Funduszu Bezrobocia za wskazane powierzone swych czynności gminie lub powiatowemu związkowi komunalnemu na mocy art. 22 Ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia zarząd obwodowy winien:

a) zasięgnąć w sprawie opinii władz nadzorczych gminy lub powiatowego związku komunalnego, po otrzymaniu tej opinii sporządzić szczegółowo umotywowany wniosek i odesłać go wraz z aktami sprawy do Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia, dla powzięcia ostatecznej decyzji;

b) po otrzymaniu od Zarządu Głównego decyzji, upoważniającej zarząd obwodowy do powierzenia wykonywania swych czynności danej gminie lub danemu powiatowemu związkowi komunalnemu, niezwłocznie powziąć w tej sprawie odnośną uchwałę całkowicie w swej treści uzgodnioną z decyzją Zarządu Głównego i uchwałę tę doręczyć gminie lub

powiatowemu związkowi komunalnemu do wiadomości i wykonania.

§ 2. Uchwała zarządu obwodowego, powierzająca wykonywanie jego czynności danej gminie lub powiatowemu związkowi komunalnemu, zawierać winna:

a) upoważnienie danej gminy lub powiatowego związku komunalnego do wykonywania w imieniu zarządu obwodowego powierzonych czynności Funduszu Bezrobocia z powołaniem się na art. 22 Ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia i niniejsze rozporządzenie;

b) ścisłe wymienienie przysługujących gminie lub powiatowemu związkowi komunalnemu uprawnień, wpływających z tytułu wykonywania powierzonych im czynności;

c) oświadczenie, że gmina lub powiatowy związek komunalny za wykonywanie czynności powierzonych przez zarząd obwodowy otrzyma od Funduszu Bezrobocia wynagrodzenie tytułem zwrotu istotnie poniesionych niezbędnych kosztów w formie odsetek od ogólnej sumy wypłat po sprawdzeniu wydatków przez zarząd obwodowy Funduszu Bezrobocia. Wysokość wynagrodzenia nie może przekraczać 3% od ogólnej sumy wypłat, uskutecznionych w odnośnym okresie czasu za pośrednictwem gminy lub powiatowego związku komunalnego na rachunek Funduszu Bezrobocia;

d) stwierdzenie, że gmina lub powiatowy związek komunalny powierzone jej czynności wykonywać winna zgodnie z instrukcjami, jakie od zarządu obwodowego otrzyma, nadto, że gmina lub powiatowy związek komunalny obowiązana jest wykonywać wszelkie zlecenia zarządu obwodowego z wykonywaniem przepisów ustawy ściśle związane;

e) oświadczenie, że na gminie lub powiatowym związku komunalnym ciąży całkowita materialna odpowiedzialność za powierzone jej przez zarząd obwodowy pieniądze na wypłatę zasiłków;

f) ściśle oznaczenie terenu działania i

g) polecenie prowadzenia odrębnej rachunkowości w zakresie czynności powierzonych w myśl wskazań Funduszu Bezrobocia.

§ 3. Po przekazaniu gminie lub powiatowemu związkowi komunalnemu swych czynności, zarząd obwodowy winien nadzorować działalność gmin lub powiatowego związku komunalnego w zakresie wykonywania powierzonych funkcji, a wszelkiego rodzaju trudności i niedokładności usuwać, udzielając gminie lub powiatowemu związkowi komunalnemu odpowiednich wskazań wyjaśnień.

§ 4. W wypadku, gdyby gmina lub powiatowy związek komunalny powierzone czynności wykonywały niedbale, ewentualnie od wykonywania poszczególnych zleceń, w zakres akcji zabezpieczeniowej wchodzących, uchylały się, natenczas zarząd obwodowy winien niezwłocznie wnieść o tem zażalenie do władzy nadzorczej gminy lub powiatowego związku komunalnego.

§ 5. W razie, gdyby w myśl art. 24 ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia gmina lub powiatowy związek komunalny powzięły uchwałę o zwrócenie się z prośbą do Ministra Opieki Społecznej o zwolnienie od wykonywania czynności, przez zarząd obwodowy powierzonych, gminie lub powiatowemu związkowi komunalnemu winny odpis swej prośby przesyłać zarządowi obwodowemu, który skieruje ją wraz z własnym co do tego wnioskiem do Zarządu Głównego.

§ 6. W razie powierzenia swych czynności kasie chorych lub innej instytucji społecznej o charakterze publiczno - prawnym, zarząd obwodowy winien wejść z nią w układy i sporządzić umowę, którą wraz z własnym wnioskiem w tej sprawie winien odesłać do Zarządu Głównego dla uzyskania z jego strony zgody.

§ 7. Umowa pomiędzy zarządem obwodowym a daną instytucją (§ 6) ma być sporządzona na piśmie, podpisana przez przewodniczącego i dwóch członków zarządu obwodowego i zawierać winna:

a) upoważnienie danej instytucji do wykonywania w imieniu zarządu obwodowego powierzonych jej czynności Funduszu Bezrobocia z powołaniem się na art. 22 ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia i niniejsze rozporządzenie;

b) ściśle wymienienie przysługujących danej instytucji uprawnień, wpływających z tytułu wykonywania powierzonych jej czynności;

c) zobowiązanie danej instytucji do wykonywania powierzonych jej czynności zgodnie z instrukcjami jakie od zarządu obwodowego otrzyma, jak również zobowiązanie do wykonywania wszelkich innych zleceń zarządu obwodowego, umową nieprzewidzianych, lecz z wykonywaniem przepisów ustawy ściśle związanych;

d) ściśle określenie warunków wynagrodzenia w wysokości wskazanej w punkcie c) § 2 niniejszego rozporządzenia;

e) oświadczenie danej instytucji, że przyjmuje na siebie całkowitą materialną odpowiedzialność za powierzone jej przez zarząd obwodowy pieniądze na wypłatę zasiłków i za prawidłowość dokonanych wypłat;

f) ściśle określenie terenu działania i

g) zobowiązanie instytucji do prowadzenia odrębnej rachunkowości dla czynności powierzonych w myśl wskazań Funduszu Bezrobocia.

§ 8. Wydatki państwowych urzędów pośrednictwa pracy i ich oddziałów, faktycznie dokonywane na rzecz Funduszu Bezrobocia, pokrywane są przez zarządy obwodowe. W szczególności państwowe urzędy pośrednictwa pracy, lub też ich oddziały, otrzymują od Funduszu Bezrobocia zwrot części swoich faktycznych wydatków biurowych, o ile Fundusz Bezrobocia otrzymuje od tych urzędów stałe pewne świadczenia jak: wspólny lokal, światło, opał i t. p.

§ 9. Personel państwowych urzędów pośrednictwa pracy, lub też ich oddziałów, nie wyłączając kierowników, może otrzymywać od Funduszu Bezrobocia, za sprawowanie w godzinach pozabiurowych powierzonych im przez zarządy obwodowe dodatkowych czynności na rzecz Funduszu Bezrobocia w porozumieniu z Ministerstwem Opieki Społecznej.

§ 10. W razie niemożności wykonania przez państwowe urzędy pośrednictwa pracy lub też ich oddziały w granicach posiadanych etatów, powierzanych im przez zarządy obwodowe Funduszu Bezrobocia czynności Funduszu Bezrobocia:

a) przydziela państwowym urzędów pośrednictwa pracy lub też ich oddziałom, do pracy wykonywanych na rzecz Funduszu Bezrobocia, swoich pracowników, którzy w zakresie wykonywanych czynności podlegają kierownikom państwowych urzędów pośrednictwa pracy, lub też ich oddziałów, służbowo zależąc od Dyrekcji Funduszu Bezrobocia;

b) lub też przyznaje ryczałt, stosownie do zapotrzebowania Ministerstwa Opieki Społecznej, na koszty powiększenia etatów stanowisk kierowniczych w państwowych urzędach pośrednictwa pracy lub też w ich oddziałach.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z tem, iż umowy zawarte dotychczas przez zarządy obwodowe z powiatowymi związkami komunalnymi (wydziałami i radami powiatowymi) zostaną zastąpione przez uchwały zarządów obwodowych Funduszu Bezrobocia po upływie okresu ważności umowy lub po rozwiązaniu umowy.

URZĘDY ROZJEMCZE DO SPRAW KREDYTOWYCH MAŁEJ WŁASNOŚCI ROLNEJ.

W związku z uruchomieniem urzędów rozjemczych do spraw kredytowych małej własności rolnej przy powiatowych związkach komunalnych — niekiedy pp. wojewodowie wydali komunikaty, streszczające zasadnicze uprawnienia tych urzędów oraz korzyści, jakie osiągnąć mogą drobni rolnicy przy rozstrzygnięciu sporów o długi. Komunikaty tego rodzaju ułatwić mogą w dużym stopniu zorientowanie się ludności wiejskiej w celach i zadaniach urzędów rozjemczych.

Ostatnio komunikat taki wydał Warszawski Urząd Wojewódzki, treści następującej:

„W wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 653) zostały utworzone na terenie każdego powiatowego związku komunalnego przy Wydziale Po-

wiatowym urzędy rozjemcze, które mają na celu rozsądzanie sporów o długi pieniężne między drobnymi rolnikami a ich wierzycielami.

Urząd rozjemczy posiada uprawnienia szersze, aniżeli sądy zwykłe. Może on bowiem:

1) zmniejszyć procent, jaki rolnik ma płacić swym wierzycielom, do 9% rocznie;

2) rozłożyć na okres trzyletni spłatę długów, określając terminy płatności oraz ustalając wysokość rat;

3) przeprowadzić obrachunek między rolnikiem a jego wierzycielem i, jeżeli okaże się, że wierzyciel pobierał większy procent, niż prawo pozwala, potrącić nadebrane w ten sposób kwoty od samej sumy dłużnej;

4) zmniejszać procent i rozkładać na raty dług rolnika nawet wtedy, gdy zapadł wyrok sądu przeciwko rolnikowi;

5) wstrzymać wyznaczoną licytację.

Ponieważ urząd rozjemczy będzie stosować specjalne postępowanie dowodowe, potrafi on łatwiej rozsądzić zwłaszcza te sprawy, w których pożyczka była oprocentowana nadmiernie, albo też była lichwiarska.

Urząd rozjemczy będzie rozpatrywał sprawy, w których dłużnikiem jest rolnik, posiadający gospodarstwo o obszarze nie większym, niż 50 ha, a wierzycielem przedewszystkiem osoba prywatna, dom bankowy, albo spółdzielnia nienależąca do uznanego związku rewizyjnego.

Koszta prowadzenia sprawy przez urząd rozjemczy są mniejsze, aniżeli opłaty w sądach grodzkich.

Tworząc urzędy rozjemcze, Państwo daje wyraz swej trosce o dobro drobnych rolników i pragnie dopomóc im uregulowanie znacznej części najbardziej uciążliwego zadłużenia.

Od samych rolników zależy, czy potrafią wykorzystać możliwości, jakie daje im rozporządzenie o urzędach rozjemczych.

W tym celu każdy rolnik powinien zgłosić się do Powiatowego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych, gdzie ułatwią mu przygotowanie wniosku, jaki należy złożyć urzędowi rozjemczemu. Powiatowe Biura do Spraw Finansowo-Rolnych, jako organa Wojewódzkich Komitetów Finansowo-Rolnych, zostały powołane rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 sierpnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 660) do wyrażania opinii, przewidzianych w art. 7, powołanego na wstępie rozporz. Prez. Rzplitej.“.

Byłoby pożądanym, aby tego rodzaju krótkie komunikaty wyjaśniające były wydawane przez wszystkie powiatowe związki komunalne do wiadomości ludności wiejskiej.

POWOLANIE

PRZEZ MIN. SPR. WEWN. PRZEWODNICZĄCYCH WOJEWÓDZKICH KOMISYJ OSZCZĘDNOŚCIOWYCH.

W myśl ust. 3 i 4 art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października r. b. w sprawie obniżenia kosztów administracji komunalnej (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 777) przewodniczących wojewódzkich komisji oszczędnościowych

oraz przewodniczących komisji oszczędnościowych dla wojewódzkich związków komunalnych poznańskiego i pomorskiego powołuje Minister Spraw Wewn. w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Stosownie do powyższego przepisu powołani zostali na przewodniczących wojewódzkich komisji oszczędnościowych:

1) w województwie warszawskim — p. inż. Stefan Jabłoński, Dyr. Izby Handlowej Polsko-Sowieckiej,

2) w województwie kieleckim — p. Bolesław Markowski, b. Pods. Stanu w Min. Skarbu,

3) w województwie lubelskim — p. Gustaw Świda, Prezes Woj. Związku Straży Pożarnych,

4) w województwie łódzkim — p. Tadeusz Szaniawski, Poseł na Sejm,

5) w województwie białostockim — p. Jerzy Jabłoński, właściciel dóbr,

6) w województwie nowogródzkim — p. Olgierd Jeleński, Senator,

7) w województwie poleskim — p. Jerzy Osłowski, b. Kom. Gen. Z. W.,

8) w województwie wileńskim — p. Witold Staniewicz, Prof. Uniw. Stefana Batorego,

9) w województwie wołyńskim — p. Zygmunt Czerwiński, właściciel dóbr,

10) w województwie krakowskim — p. Dr. Kaz. Wład. Kumaniecki, Prof. Uniw. Jagiell.,

11) w województwie lwowskim — p. Dr. Paweł Csała, Prezes Synd. Inter. Drzewnych,

12) w województwie stanisławowskim — p. Stanisław Potulicki, właśc. dóbr,

13) w województwie tarnopolskim — p. Dr. Aleks. Raczyński, b. Minister Roln.,

14) w województwie poznańskim — p. Dr. Juljusz Trzcziński, właśc. dóbr,

15) w województwie pomorskim — p. Antoni Chwastek, Dyr. Pom. Stow. Ubezpiecz. od ognia.

Na przewodniczących komisji oszczędnościowych dla wojewódzkich związków komunalnych powołani zostali:

1) w województwie poznańskim — p. inż. Antoni Dziurzyński, Dyr. Gaz. Miejskiej,

2) w województwie pomorskim — p. Wacław Hulewicz, dzierżawca domen państw.

OBNIŻKA STOPY PROCENTOWEJ W KOMUNALNYCH KASACH OSZCZĘDNOŚCI.

Ostatnio wydane rozporządzenie Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości określa maksymalną korzyści majątkowych dla instytucji, trudniących się czynnościami bankowymi przy operacjach kredytowych na 9,5%, zaś dla komunalnych kas oszczędności w województwach: białostockim, wileńskim (z wyjątkiem m. Wilna), nowogródzkim, poleskim, wołyńskim, tarnopolskim i stanisławowskim (z wyj. m. Stanisławowa) — na 10% w stos. rocznym. Stosowanie tej normy obowiązuje od dnia ogłoszenia omawianego rozporządzenia, a więc od 9.XI r. b.

Nawiązując do powyższego rozporządzenia Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności wy stosował okólnik do wszystkich komunalnych kas

oszczędności, zrzeszonych w tymże związku, zwracając uwagę na konieczność poddania rozważeniu poszczególnych rad K. K. O. sposobów zrównoważenia budżetów kas naskutek zarządzanej obniżki %%%.

Zdaniem Związku sposoby te polegać mogą: 1) na rozważeniu możliwości dalszej kompresji budżetu; 2) obmyśleniu odpowiedniego pokrycia kosztów: a) przez zastosowanie poboru w właściwej normie prowizji, zgodnie z § 2 powołanego rozporządzenia, b) przez wprowadzenie specjalnych opłat za czynności nadobowiązkowe, jak wypełnianie za klientów weksli, wykonywanie zleceń i t. p.; 3) na obniżeniu procentów płaconych od wkładów. Obniżenie %%% od wkładów w zasadzie powinno dojść do granicy 6% w stos. rocznym, zaś w województwach wschodnich — 7%, przyczem dla wkładów związanych z 3 lub 6 miesięcznym wypowiedzeniem można zastosować stopę o 1% wyższą od wyżej podanej.

W stosunku do wkładów czekowych powinna być zastosowana niższa stopa procentowa, którą to zasadę większość kas i obecnie stosuje.

Zastosowanie obniżki procentów winno nastąpić — dla starych wkładów od 1-go stycznia, dla nowych — w 2 tygodnie po obniżeniu stopy procentowej przez Pocztaową Kasę Oszczędności, zaś dla umownych — w terminie dozwolonym umową do jej zmiany.

P. K. O. wprowadzić ma obniżkę omawianej stopy %%% z 6% do 5% w stos. rocznym.

Poszczególne komunalne kasy oszczędności mają dostarczyć Związkowi odpowiednich materiałów i danych, ilustrujących obecny stan kas oraz przewidywania na przyszłość.

OBNIŻENIE KAR ZA ZWŁOKĘ OD ZALEGŁOŚCI PODATKOWYCH.

Na podstawie art. 4 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o pobieraniu od zaległości w podatkach bezpośrednich oraz w należnościach stemplowych kar za zwłokę, odsetek za odroczenie, tudzież kosztów egzekucyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 721) oraz na podstawie art. 1 ust. 1 lit. b. ustawy z dnia 10 marca 1932 r. o spłacie zaległości podatkowych (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 291) — Ministerstwo

ZJAZD DELEGATÓW KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI WOJEW. NOWOGRÓDZKIEGO.

Zagadnienie kapitalizacji wewnętrznej jest w naszych warunkach kredytowych rzeczą nader ważną. Jednym z czynników, który wysunął się na czoło w dziedzinie gromadzenia oszczędności i łagodzenia głodu kapitałowego w Polsce — są komunalne kasy oszczędności. Instytucje te stanęły wobec trudnego i odpowiedzialnego zadania, jakim jest odbudowanie zmysłu oszczędności osłabionego przez wojnę i inflację, przyzwyczajanie ludności do oszczędzania w sposób społecznie i gospodarczo pożądany, zasilenie wreszcie miejscowych warsztatów produkcji dogodnym kredytem. Zadanie to zarysowuje się i narzuca ze szczególną siłą na Ziemiach wschodnich pozostających pod względem kultury materialnej i duchowej w tyle poza innymi ziemiami Rzeczypospolitej.

Doceniając znaczenie komunalnych kas oszczędności dla życia gospodarczego i rolę ich w dziedzinie odbudowy kapitału rodzimego — Wojewoda Nowogródzki p. Stefan Świder-

Skarbu zarządziło (L. D. V. 45325/1/32), co następuje:

„Od wszelkich wpłat, uskuteczionych począwszy od dnia 1-go listopada 1932 r. na poczet nieodroczonej i nierozłożonej na raty zaległości w podatkach bezpośrednich i opłatach stemplowych, bez względu na czas ich powstania, należy aż do odwołania niniejszego zarządzenia pobierać obniżone kary za zwłokę w wysokości 15% w stosunku rocznym, licząc od ustawowego terminu płatności“.

Dotychczas kara za zwłokę z tego tytułu wynosiła 18% w stos. rocznym.

OPLATY STEMPLOWE

OD DUPLIKATÓW DOKUMENTÓW WOJSKOWYCH — SPOSÓB KASOWANIA ZNACZKÓW STEMPLOWYCH.

W powyższej sprawie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wystosowało okólnik Nr. 143 treści następującej:

W związku z zaszłym wypadkiem kradzieży — przez funkcjonarjusza gminnego — znaczków stemplowych, przeznaczonych na wydanie duplikatów dokumentów wojskowych, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych — w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych — zarządza:

Na przyszłość przy przyjmowaniu w urzędach gminnych (magistratach) podań, wnoszonych do władz wojskowych w sprawie wydania duplikatów książeczek wojskowych, czy też duplikatów dowodów tożsamości koni, funkcjonarjusz gminy (magistratu), upoważniony do przyjmowania tych podań, powinien dołączone (naklejone) znaczki stemplowe na podaniu zaraz — w obecności wnoszącego podanie — skasować ustalonym sposobem.

Na podaniu należy zaznaczyć odręcznie, czy też zapomocą odpowiedniego stempla, na jaką kwotę skasowano znaczków stemplowych.

Władze wojskowe (powiatowe komendy uzupełnień, rejonowi inspektorzy koni), którzy w następstwie będą wydawali duplikaty utraconych dokumentów wojskowych po otrzymaniu wspomnianych podań ze skasowanymi znaczkami, będą umieszczać na wydawanych duplikatach stosowne adnotacje, stwierdzające pobranie opłaty stemplowej. Władze te otrzymują odpowiednie zarządzenie ze strony Ministerstwa Spraw Wojskowych.

ski zwołał na dzień 14 listopada zjazd delegatów kas z terenu województwa.

W zjeździe prócz Dyrektorów K. K. O., delegatów Rad Zarządów i Komisji Rewizyjnych wzięli udział pp. wicewojewoda Fr. Godlewski, insp. zw. kom. M. Wójcik, Starostowie Powiatowi, członkowie Wydziału Wojewódzkiego, Dyrektor Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie Rożkowski, Naczelnik Wydziału Wileńskiego Oddziału Państwowego Banku Rolnego Orlecki, ogółem przeszło 30 osób.

Porządek obrad obejmował: referat o stanie komunalnych kas oszczędności województwa nowogródzkiego, propagowanie oszczędności i nadesłane wnioski. Stan K. K. O. przedstawił Kier. Oddz. Finansów komunalnych Wydziału Samorządowego Urzędu Wojewódzkiego p. H. Kaczyński. Z referatu wynika, że fundusze obrotowe Kas wynosiły w dniu 1.X r. b. — 4.666.619 zł. Z sumy tej przypada na kapitały własne przeszło 359.000 zł., wkłady — 988.000 zł., kredyty bankowe 3.319.000 zł. Stan udzielonych przez Kasy

pożyczek, w dn. 1.X r. b. — 4.415.000 zł. Liczba wkładców stale wzrasta i osiągnęła na 31.XII.1931 r. około 6.000 osób.

Najwięcej książeczek oszczędnościowych przypada na rolników (70,7%), wkładców 27,6%. Również z kredytu w komunalnych kasach oszczędności korzystają głównie rolnicy. Przypadało na nich w dn. 31.XII.1931 r. 68,4%, ogólnej sumy rozprawdzonych kredytów, podczas gdy na kupców i przemysłowców 8,8%, rzemieślników 4,2%, spółdzielnie 3,9%, inne zawody 3,5%, organizacje niespółdzielcze 0,8%. Niestłabnący kryzys gospodarczy, bardzo ciężka sytuacja rolnictwa, utrudniają rozwój omawianych instytucyj. Aktualnymi zagadnieniami dla kas byłyby obecnie przede wszystkim: zwiększenie rezerw, powiększenie kapitałów zakładowych, wzmożenie propagandy oszczędności. Temu ostatniemu zagadnieniu poświęcono wiele uwagi w dyskusji. Podkreślono w szczególności konieczność prowadzenia planowej i wszechstronnej propagandy, wciągnięcia do tej akcji w jak najszerszej mierze czynnika społecznego, zwrócenia większej uwagi na propagandę oszczędności wśród młodzieży szkolnej i dzieci. Został zgłoszony postulat, aby poszczególne kasy na zjeździe w roku przyszłym przedstawiły osiągnięte w tej dziedzinie wyniki.

Poza poruszonemi sprawami przedyskutowano cały szereg wniosków, dotyczących zarówno strony organizacyjnej jak i polityki kredytowej, zmierzających do usprawnienia działalności Kas i usunięcia stwierdzonych niedomagań.

SITUACJA FINANSOWA I GOSPODARCZA W POW. GRÓDEK JAGIELOŃSKI.

Z powiatu Gródek Jagielloński woj. Lwowski Wydział Powiatowy podaje nam garść wiadomości. „Życie i tok prac samorządowych na terenie powiatu toczy się w ramach możliwości finansowych. Tutejszy samorząd powiatowy znajduje się w tem szczęśliwym i wyjątkowym położeniu, że nie ma długów, wskutek czego może regulować swą działalność w miarę zasobów finansowych i wytkniętych celów. Comiesięczne preliminarze są zasadą polityki finansowej powiatowego samorządu. Mimo ciężkich czasów utrzymuje Wydział Powiatowy nadal intensywną pracę na polu oświaty rolniczej, a w szczególności doświadczałnictwa nasieniowego i nawozowego jak i w dziale hodowlanym. W dziale komunikacyjnym udało się Wydziałowi Powiatowemu wyrobić wśród ludności rolniczej zrozumienie potrzeby i ważności dobrych arterji komunikacyjnych. Włóścianie zwożą bezpłatnie materjały budowlane na drogi leżące w bliskości ich osiedli — reperują intensywnie drogi gminne. W zrozumieniu ciężkiego położenia ekonomicznego ludności rolniczej daje Wydział Powiatowy możliwość odrobienia w naturze zaległości podatków samoistnych.

W sprawach spłat uciążliwych zobowiązań w rolnictwie utworzył Wydział Powiatowy Delegaturę dla spraw finansowo-rolnych, w której udziela się porad prawnych, układa podania do sądów, interwenjuje u wierzycieli. Dotychczas załatwiono w tym przedmiocie kilkaset spraw z wynikiem dodatnim.

Akcja pomocy bezrobotnym znalazła wśród ludności należyte zrozumienie. Drogą dobrowolnych składek złożyło na rzecz bezrobotnych tutejsze ziemiaństwo i włóścianie kilkanaście wagonów ziemniaków i nieco ziarna chlebowego, które odsyła się według dyspozycji Wojewódzkiego Komitetu do spraw bezrobocia.

Dużem obciążeniem dla gmin jest wynikający z mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 662), obowiązek opłaty przez gminy dla nauczycieli dodatku mieszkaniowego. Wydatek ten komplikuje w wielu gminach równowagę budżetową i budzi krytyczne poglądy u mieszkańców. W szczególności bardzo niekorzystne wrażenie robią fakta, że nauczycielki żony kierowników szkół pobierają dodatek mieszkaniowy, jakkolwiek mieszkają z mężami i rodziną w zabudowaniach szkolnych, w mieszkaniach przeznaczonych dla kierowników. Sprawa ta wymaga interwencji u władz centralnych o zmianę.

Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności rozprawdzała dotychczas swe dyspozycyjne kapitały między rolników w powiecie. Wskutek obecnej fatalnej konjunktury gospodarczej, braku środków obrotowych, spadku cen produktów rolnych

zostały kapitały obiegowe Kasy Oszczędności zamrożone u pożyczkobiorców i kasa Oszczędności nie może dostatecznie obsługiwać zgłaszających się o pożyczki”.

ZMNIEJSZENIE OBCIĄŻENIA SAMORZĄDÓW W DZIEDZINIE EMERYTALNEJ.

Na posiedzeniu Wydziału Powiatowego Sejmiku Wilejskiego w dniu 22 sierpnia r. b. rozpatrywano sprawę zmiany statutu emerytalnego. Związane to jest z zarządzeniem oszczędnościowemu Wileńskiego Urzędu Wojewódzkiego, dotyczącym wysokości składek emerytalnych tak od ubezpieczonych, jak i pracodawców. Dotychczasowe składki wynoszą: 6% od pracodawcy i 4% od pracowników. Pracownicy, którym zaliczone są lata służby poprzedniej, wplacają prócz tego 2,5%. Niektóre gminy wypowiedziały się przeciwko zmianie dotychczasowej wysokości niektóre zaś ze zmianą, a mianowicie po 5% od pracodawcy i pracownika.

Wydział Powiatowy, przyjmując pod uwagę obecną ciężką sytuację finansową samorządów oraz wysokość potrąceń stosowanych w administracji państwowej (5%), jednogłośnie uchwalił: „wystąpić z wnioskiem na Sejmik o zmianę ustępu 1 § 3 statutu emerytalnego, nadając mu brzmienie następujące:

Na pokrycie świadczeń przewidzianych w statucie niniejszym tworzy się Fundusz emerytalny, powstający z opłat pracowników, pozostających na służbie czynnej w wysokości 5% ich poborów służbowych oraz dopłat (powiatowego związku komunalnego, gminy wiejskiej, gminy miejskiej niewydzielonej) w wysokości 5% tychże poborów”.

SPRAWA SCHRONISKA DLA UMYSŁOWO CHORYCH.

Na posiedzeniu Wydziału Powiatowego Sejmiku Wilejskiego w dniu 22 kwietnia r. b. przewodniczący Wydziału Powiatowego poinformował, że na terenie powiatu znajduje się obecnie 59 osób umysłowo chorych, z których 2 przebywa w zakładach opiekuńczych na koszt gminy.

Przyjmując pod uwagę, że:

a) sprawowana opieka nad chorymi na terenie rodziny nieraz uraga wszelkim zasadom humanitarnym i jest niedostateczna, skutkiem czego chorzy są niebezpieczni dla otoczenia,

b) koszty opieki w zakładach leczniczych są tak wysokie, że żadna z gmin nie jest w stanie ciężarów tych ponosić — zachodzi konieczność budowy a następnie utrzymania schroniska izolacyjnego dla umysłowo chorych na terenie powiatu.

Dla tego celu nadaje się budynek gminny w Rzeczkach gminy Kurzeniec. Kosztorys wstępny na wykończenie tego budynku wynosi 18.000 złotych. Pomieszczeń zaś w tym budynku oblicza się na 26 osób umysłowo chorych. Koszty wewnętrznego urządzenia będą wynosiły 5.000 złotych. Razem 23.000 złotych.

Koszty prowadzenia schroniska izolacyjnego będą wynosiły 25 — 30 złotych miesięcznie na 1 chorego.

Projekt sfinansowania budowy przewodniczący podaje następujący:

1) Jednorazowa dotacja Wydziału Powiatowego budżetem na kwotę 3.500 złotych.

2) Urzędy gminne i Magistrat m. Wilejki po 1.500 złotych, co równa się 19.500 złotych, płatnych w ciągu 3 okresów budżetowych.

Koszty prowadzenia obciążałyby poszczególne gminy posiadające w tym zakładzie umysłowo chorych.

Dla zrealizowania tego zamierzenia przewodniczący zaproponował gminom utworzenie związku komunalnego, przesyłając jednocześnie do tych gmin projekt statutu.

W związku z powyższem rady gminne w Ilji, Budślawiu, Dołhinowie, Chocieżyńcach, Wiązynie, Wiszniewie, Zodziszkach, Kołowiczach, Wojstomiu i Kurzeńcu zgodnie z przepisami rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22.III.1928 roku o związkach międzykomunalnych powzięły następujące uchwały:

1) o konieczności zorganizowania związku międzykomu-

nalnego dla założenia i prowadzenia schroniska izolacyjnego, przystępując jednocześnie do tego związku w charakterze członka;

2) o przekazaniu związkowi międzykomunalnemu tych poszczególnych zadań, które on ma spełniać zgodnie z projektem statutu;

3) o przyjęciu przesłanego projektu statutu związku międzykomunalnego.

Ponadto Rada Gminna w Kurzeńcu prócz pomienionych uchwał powzięła uchwałę o bezpłatnym przekazaniu temu związkowi na jego własność budynku wraz z placem, położonym w Rzeczkach.

Podzielając motywy p. przewodniczącego Wydział Powiatowy uważa za konieczne zaopiekowanie się umysłowo chorymi drogą roztoczenia nad nimi opieki zakładowej w projektowanym schronisku izolacyjnym i w związku z tym jednogłośnie uchwała:

a) zalecić pozostałym gminom Kościeniewiczze, Krzywice i miejskiej m. Wilejki przystąpienie do tego związku w charakterze członków założycieli,

b) udzielić temu związkowi jednorazowej zapomogi budżetem za zaległe podatki na łączną sumę 3.500 złotych,

c) zatwierdzić uchwały wymienionych rad gminnych.

INWESTYCJE BUDOWLANE W POWIECIE DZIŚNIEŃSKIM (WOJ. WILEŃSKIE).

Na posiedzeniu Wydziału Powiatowego Sejmiku Dziśnieńskiego w dniu 17 października r. b. przewodniczący Wydziału złożył sprawozdanie z prac budowlanych w powiecie:

„W roku bieżącym zostały wykonane z większych inwestycji budowlanych następujące:

1) wybudowano 7-klasową szkołę z salą gimnastyczną i teatralną oraz 5 mieszkań dla nauczycieli w Parafjanowie (system glino - drzewo kryty dachówką);

2) wybudowano szkołę 7-klasową w Szarkowszczyźnie (budowa drewniana);

3) wykończono szkołę 6-klasową w Juźnie (budowa drewniana);

4) wybudowano gmach dla urzędu gminnego w Hołubczach (budowa drewniana);

5) wybudowano szkołę — dom ludowy w Łużkach wraz z dwoma mieszkaniami (budowa drewniana).

Powyższe budowle wykonano środkami poszczególnych gmin sposobem gospodarczym.

Ponadto wybudowano:

1) gmach dla gimnazjum w Głębokiem środkami Towarzystwa „Oświata” (system glino-drzewo kryty blachą);

2) gmach dla mleczarni parowej wraz z urządzeniami i maszynami, środkami mleczarni spółdzielczej (budynek betonowy kryty dachówką);

3) remizę strażacką w Porpliszczu z salą teatralną i z świetlicą środkami gminy Porpliszcz (budynek glino-bitny);

4) remizę strażacką w Parafjanowie wraz z salą teatralną i świetlicą wysiłkiem straży pożarnej przy udziale gminy (budynek drzewny);

5) remizę strażacką w Prozorkach wraz z salą teatralną i świetlicą środkami okręgowej straży pożarnej przy udziale gminy (budynek drewniany).

6) remizę strażacką w Głębokiem wraz z garażem z funduszów miasta (budynek murowany, piętrowy)“.

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 1. XII. 1932 r.).

1 dol. St. Zjedn. — 8.94 zł. — 8.90 zł.
100 frank. szwajc. — 172.08 — 171.22 zł.
1 funt. szterl. — 28.91 — 28.63 zł.
100 frank franc. — 34.80 zł. — 34.98 zł.

PAPIERY PROCENTOWE.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dniu 1. XII. 1932 r.).

4 proc. pożyczka inwestycyjna 98.50 zł. 3 proc. pożyczka państw. budow. 39.00, zł. 4 proc. państwowa pożyczka premjowa dolarowa zł. 51.50, 8 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 94 zł. (w złotych w złocie = 161.68 zł. obieg.). 8 proc. obligacje Banku Gospodar. Krajowego 94 zł. w zł. w złocie = 161.68 złotych obieg.). 7 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 83.25 zł. 7 proc. obligacje Banku Gospod. Krajow. 83.25 zł. 8 proc. Listy Zastawne Banku Rolnego 94.00 (w złotych w złocie = 161.68 złotych obiegowym). 7 proc. Listy Zastawne Bank Roln. 83.25 zł. 4 1/2 proc. Listy Zastawne Ziemskie—37.50 zł. 8% obligacje Polskiego Banku Komunalnego III i IV em. — 93 zł.

4 1/2 % Listy Zastawne m. Warszawy 44.50 zł. 8 proc. Listy Zastawne m. Warszawy 56.50. 8 proc. Listy Z. m. Piotrkowa 51.25 zł. 8% Listy Zastawne m. Łodzi 53.25 zł., 8 proc. Listy Z. m. Lublina 48.00. 8 proc. Listy Z. m. Częstochowy 50.25. 8% L. Z. m. Kielc 52.00

Akcje Banku Polskiego 87.50 zł.

Kurs urzędowy 1 grama czystego złota 5.9244 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franko stacja załadowania).

W dn. 1. XII. 1932 r. Warszawa.

Zyto 15.25 — 14.75 zł.

Pszonica 24.00 — 25.00 zł.

Jęczmień 14.50 — 17.00 zł.

Owies 13.50 — 14.50 zł.

NABIAŁ.

(W dniu 15. XI. 1932 r. Warszawa).

Mleko niezbitane: Cena za 1 litr. mleka w hurcie 0.35 zł.

Masło: za 1 kg. w hurcie: wyborowe luksusowe 4.00 zł., mleczarskie deserowe II gat. 3.50 zł., mleczarskie solone

3.50 zł., osetkowe 2.80 zł.

Ceny masła w detalu rozumieją się o 15 % więcej cen hurtowych.

Jaja świeże za sztukę 0.16 zł.

Poradnik samorządowy

1. Pytanie: jeden z urzędów gminnych województwa kieleckiego zapytuje, czy ciąży na nim obowiązek doręczania stronom wezwań komorników, rozlepiania ogłoszeń komorników i t. p.

Odpowiedź: Gminy nie są wogóle zobowiązane do tych czynności, a to stosownie do wyjaśnień Min. Spr. Wewn. i Min. Sprawiedliwości w okólniku Nr. 164 Min. Spr. Wewn. z r. 1929 (Zbiór Zarz. M. S. Wewn., t. II, str. 1221, poz. 10).

2. Pytanie: jedno z miast województw wschodnich zapytuje:

w jaki sposób zostały przeliczone kwoty marek pol., w których wymierzone zostały grzywny nakładane przez burmistrza miasta na pracowników miejskich w myśl postanowień rozporz. Kom. Gen. Z. Wsch. z dnia 14 sierpnia 1919 r. (Dz. Urzęd. Z. C. Z. W. Nr. 12, poz. 99).

Odpowiedź: 1 marka równa się obecnie 1 zł., a to

stosownie do przepisów § 2 i 6 rozporząd. Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 89).

3. Pytanie: Jeden z urzędów gminnych zapytuje, czy komornik sądowy ma prawo opisać biurka, krzesła, szafy i maszynę do pisania w celu sprzedaży z licytacji na pokrycie długu gminy osobie prywatnej?

Odpowiedź: Stosownie do postanowień rozp. Prez. R. P. z 27.X.1932 r. o dochodzeniu roszczeń pieniężnych i egzekucji należności pieniężnych, opartych na tytułach prywatno - prawnych, przypadających od związków komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 809) i zgodnie z art. 71 rozporządzenia Prez. R. P. z dnia 27.X.1932 r., zawierającego prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 803) komornik sądowy nie może kierować na żadną część majątku względnie dochodów związku komunalnego bez zgody władzy nadzorczej nad tym związkiem.

4. Pytanie: Urząd gminy Zajązkowskiej zapytuje, czy niepobieranie odsetek za zwłokę przy dobrowolnych wpłatach można i na jakiej podstawie stosować tak do podatków państwowych, jakoteż samoistnych danin komunalnych i specjalnych opłat drogowych powstałych po dniu 30 września 1931 roku.

Odpowiedź: Zakres ulg w podatkach państwowych, a częściowo także komunalnych, obciążających rolników, rozwinięty został szczegółowo w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 15 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 319). Wyjaśnienia o stosowaniu tych ulg w samoistnych daninach komunalnych podało Min. Spraw Wewn. w okólnikach z dnia 8.III. r. b. Nr. 29 i z dnia 20.VII. r. b. Nr. 99.

5. Pytanie: jeden z urzędów gminnych województwa kieleckiego zapytuje:

1) czy, na jakiej podstawie prawnej i w jakiej wysokości grzywną, przysługuje Staroście prawo karania pomocników sekretarzy gminnych,

2) czy na polecenie Starosty, pracownicy gminni obowiązani są wyruszyć z Urzędu gminy wcześniej jak ich godziny urzędowe obowiązują, by pracę w wyznaczonym im miejscu poza obrębem rozpocząć w godzinach urzędowych.

Odpowiedź: 1) podstawą prawną jest tu art. 257 ukazu o samorz. gminnym z r. 1864, który upoważnia starostów do karania pisarzy gminnych (a więc i pomocników pisarzy) grzywną do wysokości 10 zł. (poprzednio 5 rb.).

2) Starosta nie jest wogóle uprawniony do określania godzin urzędowania w gminie; należy to do kompetencji rady gminnej (art. 7 pkt. d. dekretu z dn. 27.XI.1918 r. Dz. Pr. Nr. 18, p. 48). Dysponowanie pracownikami w ich codziennej pracy należy do wójta, który również określa sposób w jaki pracownicy mają pełnić czynności urzędowe poza urzędem gminnym (art. 23) ukazu o sam. gm. z roku 1864).

6. Pytanie: Urząd gminy Wichertów, powiatu Tureckiego, uprzejmie zapytuje, kto ma płacić kosz-

ta kuracyjne, za 6-cioletnią dziewczynkę, w sumie 3578 zł., która należy się magistratowi miasta Łodzi, za leczenie w miejskim szpitalu, z powodów następujących.

Mieszkanca gminy Wichertów w 1923 roku, a matka wymienionej dziewczynki za zbrodnie została skazaną na 12 lat więzienia, ponieważ w czasie tem zasądzona matka miała przy piersi tę dziewczynkę, a naówczas kilkomiesięczne dziecko, które również i ono zabrane było razem z matką z gminy Wichertów do więzienia w Sieradzu. W dniu 27 października 1928 roku to dziecko zachorowało na tuberkuły i z więzienia Sieradzkiego przesłane było przez Wydział Powiatowy w Sieradzu do szpitala w Łodzi, na kurację i z tego tytułu powstały koszta. Majątku matka dziecka nie posiada.

Odpowiedź: Sądząc z zapytania ojciec dziecka nie żyje, wzgl. miejsce jego pobytu jest nieznanne i z tego powodu wiążą się losy dziecka z matką, lub też jest to dziecko nieślubne. O ile przypuszczenia są słuszne, to ma tu zastosowanie pkt. d. ust. 2 § 5 rozp. M. S. W. z dnia 9.IX.1927 r. (D. U. R. P. Nr. 99, p. 861) i dziecko nabywa prawo do pomocy ze strony gminy, w której prawo to posiada matka. Matka w m. Sieradzu nie nabyła żadnych praw, bo pobyt jej tam nie był własnowolny (ust. 1 § 3 pow. rozporządzenie M. S. W.), a więc niema tu zastosowania art. 1, lecz pkt. a, art. 2 ustawy z dnia 29.III.1926 r. (D. U. R. P. Nr. 36, p. 214). Miejsce gdzie „zaszła potrzeba leczenia“ to Sieradzki pow. zw. kom. i on winien te koszta pokryć.

7. Pytanie: Wydział Powiatowy w Turku zapytuje:

1) czy gmina, na terenie której zamieszkuje członek Kasy Chorych, umieszczony przez Kasę Chorych w Sanatorjum Wojew. dla piersiowo chorych w Smukale pod Bydgoszczą, jest obowiązana do zwrotu tejże 50% kosztów leczenia,

2) czy wogóle sanatorja należy uważać za szpital publiczne i na jakiej podstawie,

3) czy mąż obowiązany jest płacić koszty leczenia za żonę, powstałe przed zawarciem związku małżeńskiego.

Odpowiedź: 1) Obowiązek zwrotu połowy kosztów leczenia członka Kasy Chorych wynika z postanowień ustępu III art. 43 ustawy z dnia 19.V.1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 272).

2) W myśl art. 3, lit. a, rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22.III.1928 r. o zakładach leczniczych (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 382) pod pojęcie szpitali podpadają wszelkie zakłady lecznicze, gdy są prowadzone bez zamiaru osiągnięcia zysków, mogą więc pod to pojęcie podpadać również sanatorja, gdy warunkowi temu odpowiadają. Szpitale publiczne mogą mieć ten charakter z samego prawa (art. 5 wymienionego wyżej rozporządzenia) lub też wskutek nadania im prawa publiczności (art. 6). Z samego prawa są szpitalami publicznymi wszystkie szpitale ogólne i specjalne, utrzymywane przez Państwo oraz przez związki komunalne, o ile przeznaczone są dla ogółu ludności, a nie tylko dla pewnych instytucyj albo grup ludności. Sanatorjum wojewódzkie dla piersiowo chorych ma zatem niewątpliwie charakter szpitala publicznego.

3) Według art. 208 prawa o małżeństwie z roku 1836 w brzmieniu noweli z dnia 1.VII.1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 397) małżonkowie winni są sobie dostarczyć wzajemnego wsparcia i pomocy; wynika z tego, że — jeśli żona nie może zapłacić zaległych kosztów leczenia z okresu przed zawarciem związku małżeńskiego, zapłacić je winien mąż. Do takiego wniosku prowadzi również przepis art. 192 K. C.

8. Pytanie: Wydział Powiatowy we Włocławku zapytuje:

Kto ma prawo karania za naruszenie przepisów art. 198 aktu o sam. gminnym z r. 1864, wzbraniających udziału w zebraniu gminnym osobom, które nie mają do tego prawa.

Odpowiedź: miarodajnym jest tu nowy kodeks karny i prawo o wykroczeniach, a to w myśl art. 2 § 1 kod. karn. (D. U. R. P. Nr. 60 ex 1932, p. 571). W świetle kod. karn. może tu mieć zastosowanie bądź art. 115, bądź art. 128 k. karn. O ileby nie zachodził tu stan faktyczny, omówiony w tych przepisach, to jedynie zostaje prawo karania w drodze administracyjnej w myśl przepisów art. 8 i 16 przepisów wprowadzających (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 573).

9. Pytanie: jeden z urzędów gminnych województwa kieleckiego zapytuje:

kto winien pokryć koszty za leczenie w szpitalu osoby zranionej w lasach państwowych, podczas wyprawiania budulcu na korzyść Nadleśnictwa Państwowego.

Uszkodzona osoba ubezpieczona była w Z. U. od wypadków oddział w Krakowie, który odmówił pokrycia wynikłych z tego tytułu kosztów; odmówiło też pokrycia tych kosztów i Nadleśnictwo Państwowe Radoszyce.

Odpowiedź: Obowiązek ten ciąży na Zakładzie Ubezpiec. od wyp.; w wypadku gdy Zakład odmawia pokrycia tych kosztów, zapewne z tego powodu, że zra-

nienie wywołane było nieostrożnością, czy nieudolnością ubezpieczonego, to wchodzi tu ogólne przepisy o pokrywaniu kosztów leczenia (ust. z dn. 29.III.1926 r.). Na pracodawcy żaden obowiązek nie ciąży, z chwilą, gdy ubezpieczył on robotnika w Zakładzie, chyba, że można udowodnić winę pracodawcy (art. 1382 kod. cyw. Napoleona).

10. Pytanie: Urząd gminy Szulborze-Koty zapytuje:

Jeden z mieszkańców tut. gminy, figurujący dotychczas w księgach stałej ludności, przed 35-ciu laty wyprowadził się z tut. gminy do innej wraz z całą rodziną. Obecnie syn jego, mający lat 30, który urodził się już w innej gminie, zgłosił się tu wraz z żoną, żądając prawa do trwałej opieki. Ten ostatni zeznaje, że majątku żadnego nie posiada, on zaś w roku 1918 wstąpił do wojska polskiego, poczem wyjechał nielegalnie zagranicę, gdzie przebywał do m. listopada 1931 r.

Od listopada 1931 r. do września r. b. zamieszkiwał chwilowo w powiecie Kaliskim, zaś od dwóch miesięcy przybył do tut. gminy. Gmina tut. narazie udziela mu zastępczo opieki w postaci wypłacania tygodniowych zasiłków.

Urząd gminy zapytuje wobec tego, kto jest obowiązany do udzielenia trwałej opieki w/w. i jak należy postąpić wzgl. do kogo się zwrócić o zwrot wypłaconych zasiłków i na jakiej podstawie prawnej.

Odpowiedź: Obowiązek ten ciąży na ostrowskim pow. zw. komunalnym, a to stosownie do przepisów § 2 rozp. Prez. Rzplitej z dnia 29.VI.1924 r. (D. U. R. P. Nr. 56, p. 576). Powiatowy zw. kom. ciężar ten musi ponosić do tego czasu dopóki w jakiejś gminie osobnik ten nie nabędzie praw do opieki trwałej (p. art. 8 ustawy z dn. 16.VIII.1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 92, p. 726 i wyrok N. T. Adm. z dnia 20.I.1928 r. L. Rej. 5411/26).

H. i P.

Komunikaty

VII KURS ALKOHOLOGJI.

Wzorem lat ubiegłych z inicjatywy Ministerstwa Opieki Społecznej (Dep. Służby Zdrowia) Państwowa Szkoła Higjeny w porozumieniu z Polskim Towarzystwem Walki z Alkoholem „Trzeźwość” organizuje w dniach od 12 do 17 grudnia r. b. włącznie VII-my kurs alkoholologii, p. t. „Alkoholizm i jego zwalczanie”.

Program kursu obejmuje zagadnienie powyższe zarówno z punktu widzenia lekarsko - społecznego, jak również podkreśla wpływ alkoholizmu na poziom moralny i etyczny jednostki, na jej sprawność fizyczną i wartość społeczną i zawodową, wskazuje systemy walki z alkoholizmem i jego zwalczanie na ziemiach polskich oraz zagadnienie alkoholizmu na terenie międzynarodowym.

Wykłady odbywać się będą codziennie od 9 — 1 w poł. i od 5 — 7 wiecz. w gmachu Państwowej Szkoły Higjeny. Wpisowe na kurs wynosi 5 zł.

Dla pewnej liczby słuchaczy zostały zapewnione przez Departament Służby Zdrowia Ministerstwa Opieki Społecznej stypendja w wysokości 40 zł., albo pokrycie kosztów utrzymania w bursie Państwowej Szkoły Higjeny.

Podania o przyjęcie na kurs oraz o stypendjum lub o miejsce w bursie, zaopatrzone w dokładny adres kandydata, należy składać pisemnie, pocztą lub osobiście do Państwowej Szkoły Higjeny, najpóźniej do dnia 2.XII. r. b. — Do podania załączyć należy:

1. krótki życiorys z podaniem dotychczasowej działalności,
2. zaświadczenie urzędu lub instytucji, delegującej kandydata.

O przyznaniu stypendjum lub o zarezerwowaniu miejsca w bursie Państwowej Szkoły Higjeny kandydaci zostaną zawiadomieni przed 10 grudnia r. b.

Ze względu na to, że alkoholizm, jako źródło szeregu klęsk społecznych, leży w sferze zainteresowań organizacyj społecznych, Państwowa Szkoła Higjeny zwraca się do Zarządu z propozycją wysłania swego delegata dla wzięcia udziału w kursie.

Wszelkich wyjaśnień w sprawach kursu udziela i przyjmuje zgłoszenia Sekretariat Kursu — Państwowa Szkoła Higjeny, Warszawa, Chocimska 24.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

SP. Z O. O. W WARSZAWIE

P O L E C A WYDAWNICTWA BIBLIOTEKI SAMORZĄDOWEJ I KOMISY:

	Cena		Cena
1. Prof. A. Pragier: „Zarys skarbowości komunalnej“. Część I-sza i II-ga, dwa tomy, razem.. zł.	4.—	Na r. 1928	2.—
2. Inż. M. Nestorowicz: (Dyrektor Dep. Drogowego) „Sprawa drogowa w Polsce“	1,20	Na r. 1929	2.—
3. Inż. M. Nestorowicz: (Dyrektor Dep. Drogowego) „Zbiór Ustaw i Rozporządzeń Drogowych“ tom I i II	14.—	Na r. 1930	3.—
4. „Zbiór Ustaw i Rozporządzeń Drogowych“ t. III	14.—	Na r. 1931	5.—
5. „Zbiór Ustaw i Rozporządzeń Drogowych“ t. IV	25.—	Na r. 1932	7.—
6. „Zbiór Ustaw i Rozporządzeń Drogowych“ t. V	18.—	28. „Działalność Sejmiku Skierniewickiego. Osiem lat pracy“	2.—
7. „Działalność pow. związ. komun. w dziedzinie zdrowia publicznego“	0,50	29. „Sejmikowe komisje rewizyjne (wzory, regul.)“	0,50
8. „Sadownictwo w Samorządzie Powiatowym“ ..	0,50	30. S. Gliszczyński: „Instrukcja Biurowa dla urzędników gmin wewn. organ. gminy w b. zab. rosyjskim“	1.—
9. A. Bogusławski: „Samorząd w ubiegłym dziesięcioleciu“	0,50	31. K. Windakiewicz: „Prawo o związk. międzykomunalnych“	5.—
10. Skorowidz banków państw. i akcyjnych, Kas Oszczędności, Spółdzielni Kredytowych Rzplitej Polskiej“ nowe wydanie w oprac. Stef. Stan. Kwiatkowskiego	7.—	32. Inż. A. Zaleski: „Drzewa przy drogach“	3.—
11. „Z zagadnień samorządu“	2.—	33. „Zagadnienie organizacji oszczędności“. (Zbiór referatów, wygłosz. na zjeździe Delegatów K. K. O. 1929 r.), cz. I	5.—
12. Inż. Józef Cwikiel: „Znaki Drogowe“	3,20	34. „Zagadnienie organizacji oszczędności“, cz. II	2,50
13. Dr. M. Jaroszyński: „Samorząd terytorjalny w Polsce“	1,50	35. Polak Tadeusz: „Pomoc kredytowa“	2,75
14. Dr. M. Jaroszyński: „Gospodarka gmin wiejskich na tle stanu finansów gminnych“ — oraz „Znaczenie opłat drogowych“ (w jednym tomie)	3.—	36. Inż. W. Marzec: „Administracja i organizacja robót“	12.—
15. J. Bek: „Działalność Rady Powiatowej w Limanowie na polu popierania sadownictwa“	1,50	37. Smerek: „Banki Komunalne w Polsce“	2,50
16. St. Pachnowski: „Przepisy budżetowe dla związków komunalnych“ (obowiązująca instrukcja budżetowa, wzory, wyjaśnienia). Wyczerpane, nowe wyd. w oprac.	5.—	38. B. Markowski: „Z dziejów gospodarki miejskiej w Kielcach“	2,50
17. Z. Pietkiewicz: „Gospodarka miast polskich“ ..	5.—	39. Achilles Rosenkranz: „Opłaty stempłowe, wiążące się z działalnością K. K. O.“	2.—
18. Projekt organizacji prac statystycznych w powiatowych związkach komunalnych. (Odbitka z kwartalnika Statystycznego G. U. S.)	2,50	40. S. Woyzbun: „Historja bankowości“	2.—
19. St. Podwiński: „Bibliografia literatury polskiej o samorządzie terytorjalnym“	3.—	41. M. Turskiego i T. Wolframa: „Polska Tabela Procentowa“ w oprawie	10.—
20. St. Podwiński: „Ustrój samorządu powiatowego na terenie b. zaboru rosyjskiego“	2.—	42. Dr. K. Windakiewicz: „Komunalne Kasy Oszczędności w Rzplitej Polskiej“ — za 1 egz.	5.—
21. St. Podwiński: Tabelaiczne zestawienie organizacji sam. terytorj.	1,20	43. A. K. Czyżowski: „Szara Książeczka“ za 1 egz.	1,20
22. St. Podwiński: Wskazówki dl inspektorów samorządu gminnego	3.—	44. K. Kühn: „Zarys programu i metod pracy samorządu ziemskiego“	5.—
23. St. Tomaszewicz: „Zarys zasad naukowej org. pracy“	6.—	45. J. Długokęcki: „Jak zakładać i prowadzić szkolne kasy oszczędności“	1,20
24. Kowalczewski: „Stan mieszkań służby folwarcznej“	1,50	46. B. Brodowski: „Rejestry mieszkańców i meldunki w Polsce“	6,50
25. Inż. Z. Rudolf: „Podstawowe zagadnienia zdrowotne wsi i miasteczek“	3,50	47. K. Tokarski: „Wskazówki dla meldujących się“	0,60
26. Pamiętnik Zjazdu Przedstawicieli Sejmików Powiatowych		48. A. Szczepański: „Ankieta rejestracyjna ludności“	0,80
w roku 1925	1.—	49. B. Bagiński: „Meljoracja w pow. Chełmskim“ ..	5.—
w roku 1926	2.—	50. S. Maltze i W. Feist: „Wskazówki dla urzędów gminnych o prowadzeniu ewidencji koni“	5.—
w roku 1927	2.—	51. J. Roziecki: „Podręcznik dla K. K. O.“	12.—
27. Kalendarz Samorządowy (siedem tomów)		52. K. Prökl: „O zakładach leczniczych“	6.—
Na r. 1926	1.—	53. Dr. E. Wisenberg: „Koszty leczenia w szpitalach b. zab. rosyjskiego“	6.—
Na r. 1927	2.—	54. Fr. Sedlaczek: „Bibliografia dotycząca działalności samorządu w zakresie oświaty pozaszkolnej (1905 do 1.IV.1930)	2.—
		55. S. Woyzbun: „Giełda, przeszłość, organizacja obecna, obroty i t. d.“	8,50
		56. T. Jankowski i St. Przestrzelski: „Prawo o wyroczeniach oraz Postępowanie Karne Administracyjne“	6.—
		57. Dr. J. Horszowski i Mgr. R. Galster: „Postępowanie Egzekucyjne Władz Skarbowych“ (teksty i objaśnienia)	7.—

Uwaga: przyjmujemy wszelkie zamówienia na książki i czasopisma.

Przyjmujemy zamówienia na pomoce biurowe i materiały piśmienne.

Zamówienia kierować:

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY Sp. z o. o.

Warszawa, ul. Świętokrzyska 13.

czas. 13458/14/49

Po cenie niższej są do nabycia pozostałe oprawne roczniki:

„Samorządu“ r. 1928 — zł. 30.—	„Oszczędności“ r. 1928 — zł. 25.—
„ 1929 — „ 30.—	„ 1929 — „ 25.—
„ 1930 — „ 30.—	„ 1930 — „ 25.—
„ 1931 — „ 30.—	„ 1931 — „ 25.—

W SAMORZĄDOWYM INSTYTUCIE WYDAWNICZYM
WARSZAWA, UL. ŚWIĘTOKRZYSKA 13 m. 15

W związku z nowym okólnikiem Ministra Rolnictwa w sprawie wprowadzenia w życie ustawy z dnia 21 marca 1931 r. o zmianie niektórych przepisów ustawy z dnia 23 marca 1929 r. o opłatach od ogierów nieposiadających świadectw uznania (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 339) uprzejmie zawiadamiamy, iż posiadamy poszczególne rodzaje do druków, wykonane w/g nowych przepisów, po następujących cenach:

Obwieszczenia	za 100 sztuk 4.00 zł.
Spis ogierów. Wzór Nr. 1	za 100 ark. 6.50 „
Zaświadczenie. Wzór Nr. 2	za 100 sztuk 2.50 „
Pokwitowanie. Wzór Nr. 3 w bloczkach po 50, po- dwojne	za 1 blok 2.00 „
Deklaracje. Wzór Nr. 4	za 100 sztuk 2.50 „
Cyfrowe zestawienie	za 100 ark. 4.00 „
Zaświadczenie ukończenia lat 15	za 100 sztuk 2.50 „
Zaświadczenie wady organicznej	za 100 sztuk 2.50 „
Wezwania przewidziane § 4 instrukcji Min.-Roln. dla zarządów gmin z dn. 12.IV 1931 r.	za 100 sztuk 2.50 „
Instr. Min. Roln. dla zarządów gmin z d. 12.IV 1931 r.	za 100 sztuk 5.00 „

Powyżej wyszczególnione druki wysyłamy na każde żądanie z doliczeniem kosztów przesyłki. Zamówienia kierować pod adresem:

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY, Warszawa, Świętokrzyska 13.

Podajemy do wiadomości wszystkim naszym łaskawym Odbiorcom, że od nowego roku otworzyliśmy dział sprzedaży

POMOCY BIUROWYCH I MATERJAŁÓW PIŚMIENNYCH.

Wszelkie zapotrzebowania wykonywujemy w dowolnych ilościach.

Powyższą wiadomość pozwalamy sobie przesłać Szanownym Urzędom, w szczególności Urzędowi Wojewódzkim, Wydziałom Powiatowym, Komunalnym Kasom Oszczędności, Szpitalom, Magistratom, Starostwom i Urzędowi Gminnym.

Na życzenie wysyłamy prospekty, względnie wyczerpujące objaśnienia.

Oczekując łaskawych zleceń, pozostajemy

Z poważaniem

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

Sp. z o. o. w Warszawie.